

HELSINGIN KAUPUNKI

Alueellisen osallistumisen kokeilu

Väliraportti

Janne Typpi, Titta Reunanen ja Outi Rissanen

13.9.2013

Sisältö

1.	Johdanto.....	3
2.	Tausta ja tavoite.....	5
3.	Arviointi ja seuranta	8
4.	Demokratiapilottien toiminta	10
4.1.	Arabianranta, Toukola ja Vanhakaupunki demokraattisen päätöksenteon kasvualustana...	10
4.2.	Asukkaat aktiivisina – Itä-Pasila iskussa	13
4.3.	Mainio Malminkartano	15
4.4.	Maunulan demokratiahanke	17
4.5.	Vetoa ja Voimaa Mellunkylään	20
4.6.	Lähidemokratiaa Vuosaareen.....	23
4.7.	Me asumme täällä! – Lähidemokratiatyökalu testissä Tapaninvainiossa	27
4.8.	Helsingin pyöräilevät kaupunginosat (HPKO).....	32
4.9.	RuutiBudjetti.....	34
4.10.	Kaupunkilaisten raati	36
	Lähteet:	41
	Liite 1. Pilottien kevään toiminnan onnistumiset ja haasteet.....	43
	Liite 2. Pilottikohtaiset resurssit ja alueet tilastoissa	47
	Liite 3. Pilottien toiminta ja osallistujamäärät.....	51
	Liite 4. Projektiorganisaatio ja keskeiset tehtävät	52
	Liite 5. Vastuuvirastot ja yhdyshenkilöt:	53

1. Johdanto

Tässä väliraportissa kuvataan Helsingin kaupungin alueellisen osallistumisen kokeiluvuoden 2013 etenemistä. Kokeilu tunnetaan monissa yhteyksissä paremmin termillä **Helsingin demokratiapilotit**. Kokeiluvuosi on edennyt yli puolenvälin ja kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti kokeilun etenemisestä tehdään väliraportti 30.9.2013 mennessä. Kokeilun tulokset esitellään kaupunginhallitukselle loppuraportissa 15.1.2014 mennessä.

Väliraportissa toimintaa tarkastellaan suhteessa kaupunginjohtajan hyväksymiin pilottikohtaisiin hankesuunnitelmiin. Väliraportti on kirjoitettu yhteistyössä pilottien edustajien kanssa. Osa tekstistä perustuu pilottiuutisiin, verkkokeskusteluihin sekä pilottien edustajia esimerkiksi asukastilaisuuksissa tavattaessa esiin tulleisiin tietoihin, näkemyksiin ja tunnelmiin. Väliraportin painopiste on pilottihankkeiden kevään toiminnan kirjon ja laajuuden esiin tuomisessa. Raportissa nostetaan esiin myös pilottien kokemia osallistumiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä onnistumisia ja haasteita (kts myös liite 1). Väliraportti on hyväksytty kaupunginjohtajan asettaman kokeilua seuraavan työryhmän kokouksessa 12.9.2013.

Väliraportin aluksi kuvataan kokeilun taustat ja tavoitteet sekä kerrotaan kokeilun arvioinnista ja seurannasta. Pilottien kevään toiminta kuvataan neljännessä luvussa. Pilottikohtaisessa luvussa on aluksi tiivistelmä pilotin tavoitteista, kevään konkreettisista toimenpiteistä ja tuloksista sekä katsaus loppuvuoden toimintaan. Jokaisen pilotin etenemistä ja kevään toimintaa on kuvattu myös kronologisessa järjestyksessä yksityiskohtaisemmin. Liitteistä kaksi ja kolme löytyy tietoa pilottikohtaisesti käytössä olleista resursseista, tarkastellaan pilottialueita tilastojen valossa sekä kootaan yhteen pilottien järjestämien tapahtumien ja niihin osallistuneiden lukumäärät.

Väliraportin kokoamisesta vastaa projektiorganisaatio, joka sijoittuu Helsingin kaupungin hallintokeskuksen viestintäyksikköön. Viestintä on vastannut muun muassa alueellisen osallistumisen kokeilun demokratia.hel.fi- verkkosivujen tilaus- ja tuotantoprosessista ja tukenut projektin tiedotusta eri tavoin. Projektiin on palkattu kaupunginhallituksen myöntämällä erillisellä määrärahalla projektipäällikkö ja projektisuunnittelija. Lisäksi projektissa aloitti maaliskuussa korkeakouluharjoittelija, joka jatkoi kesäkuussa hankkeen projektityöntekijänä. Projektiorganisaatio ja sen tehtävät on kuvattu erillisessä liitteessä 4.

Liitteessä viisi on kuvattu myös Helsingin kaupungin muiden hallintokuntien roolia pilottien tukemisessa.

Vuoden 2013 alkupuoli on vaikuttanut olevan monestakin syystä poikkeuksellisen vilkkaan asukastyöhön ja lähidemokratiaan liittyvän keskustelun aikaa. Helsingin demokratiapilotit ovat olleet tervetullut keskustelukumppani kaupungin sisäisissä ja valtakunnallisissa yhteyksissä. Viestinnän ja koko demokratiapilottien saaman julkisuuden merkitys on nähty keskeiseksi alusta alkaen ja sen lisäksi, että kukin pilotti pitää asiaansa yllä tahoillaan, projektiorganisaation tehtävä on ollut tuoda kokonaisuutta esiin. Väliraportin yhteydessä lienee rehellistä todeta, etteivät Helsingin demokratiapilotit kokonaisuutena ole ylittäneet uutiskynnystä odotetusti. Tavoitteena ja odotettavissakin on, että pilottivuoden loppupuolella ollaan lähempänä tuloksia ja saavutettuja asioita, joten julkisuuskynnys toivottavasti ylittyy useammin.

Väliraportin yhteenvedona todetaan, että alueellisen osallistumisen kokeilussa on **toistaiseksi onnistuttu** innostamaan ihmisiä vaikuttamaan oman asuinalueensa tai teeman kysymyksiin sekä tavoittamaan uusia ihmisiä mukaan asukastyöhön. Osaksi pilottikokonaisuuden myötä osallistumiseen, vuorovaikutukseen ja lähidemokratiaan liittyvä keskustelu on kokenut arvonnousua Helsingissä ja eri tavoin teeman ympärillä työskenteleviä tahoja on saatettu yhteiseen keskusteluun. Pilottisuunnitelmien konkreettinen eteneminen näkyy monilla alueilla.

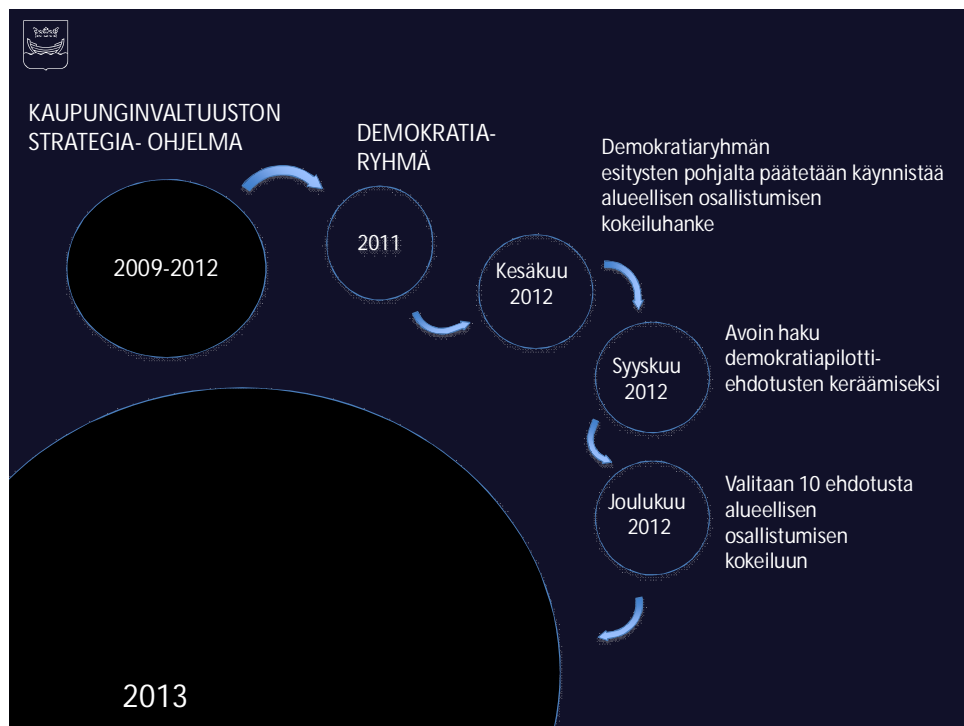
Kokeilun **loppukauden haasteina** nousevat esiin Helsingin kaupungin hallintokuntien aiempaa voimakkaampi sitoutuminen kuulemaan asukkaiden ääntä ja käsittelemään asukkaiden esiin nostamia kehittämisajatuksia. Lähidemokratian ja asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi Helsingin demokratiapilotit ja asukkaiden kanssa tehtävä työ laajemminkin on saatettava lähemmäs niitä kaupungin hallintokuntia, joissa kaupunkilaisten arkea koskevat suunnitelmat ja päätökset tehdään. Vaikka Helsingin demokratiapilotit ovat olleet paikallisesti hyvin esillä, on kokonaisuuden tuominen näkyvämmäksi ja julkisuuskynnyksen ylittäminen loppukauden keskeisiä haasteita.

Helsingin demokratiapiloteista löytyy lisää tietoa verkko-osoitteista demokratia.hel.fi, [facebook.com/Demokratiapilotit](https://www.facebook.com/Demokratiapilotit) ja twitter.com/demokratiaa.

2. Tausta ja tavoite

Alueellisen osallistumisen kokeilun vuotta on edeltänyt laaja kaupunkitasoinen yhteinen näkemys lähidemokratian edellytysten parantamisen tavoitteesta, jossa korostuu avoimuus, vuorovaikutteisuus ja alueellinen vaikuttaminen. Kuviossa 1 on kuvattu alueellisen osallistumisen kokeilun käynnistämisen päätöksentekoa ja toimenpiteitä koskeva prosessi.

Kuvio 1. Alueellisen osallistumisen kokeilun käynnistämistä koskevat päätökset ja toimenpiteet.

Helsingin kaupunginvaltuuston strategiaohjelmassa vuosille 2009-12¹ todettiin, että Helsingin kaupunki toimii kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja demokratian vahvistamiseksi kokoamalla toimenpiteet kansanvaltahankkeeksi. Toimenpiteinä mainittiin esimerkiksi kansalaisyhteiskunnan, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden toimintaedellytysten parantaminen, sähköisen kuulemisen ja vaikuttamisen verkkopalvelujen ja teknologian kehittäminen, nuorten omaehtoisten hankkeiden tukeminen sekä alueellisten palvelupaneelien järjestämisen.

Kaupunginhallitus asetti 4.4.2011 **Demokratia-ryhmän**, jonka tehtävänä oli ohjata ja seurata kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja demokratian

¹ Helsingin kaupunginvaltuusto 29.4.2009

vahvistamiseksi koottavien toimenpiteiden valmistelua 31.10.2011 mennessä. Kaupunginhallitus nimesi 15-jäsenisen luottamushenkilöryhmän kaikista valtuustossa olevista puolueista. **Demokratiatyöryhmän loppuraportti**² valmistui marraskuussa 2011. Raportti sisälsi 10 toimenpide-ehdotusta alueellisen demokratian kehittämiseksi, suoran demokratian edistämiseksi ja valmistelun avoimuuden lisäämiseksi.

Kaupunginhallitus päätti 25.6.2012 kaupunginvaltuuston strategiaohjelman tavoitteiden mukaisesti ja demokratiaryhmän esitysten pohjalta käynnistää **alueellisen osallistumisen kokeilun** vuonna 2013. Demokratiapilottiehdotusten keräämiseksi järjestettiin 3.-30.9.2012 avoin haku. Hanke-ehdotuksia jätettiin 39.

Kokouksessaan 17.12.2012 kaupunginhallitus päätti valita kokeiluun kymmenen hanketta:

- Arabianranta, Toukola ja Vanhankaupunki demokraattisen päätöksenteon kasvualustana
- Aasukkaat aktiivisina - Itä-Pasila iskussa
- Mainio Malminkartano
- Maunulan demokratiahanke
- Vetoa ja voimaa Mellunkylään
- Lähidemokratiaa Vuosaareen
- Kaupunkilaisten raati - kaupunkilaisten ääni päätöksenteon tueksi
- Helsingin pyöriävät kaupunginosat
- Nuorten Ruuti-vaikuttamisjärjestelmän ydinryhmän hanke
- Me asumme täällä! - Lähidemokratiatyökalu testissä Tapaninvainiossa

Hankkeiden edustajat laativat yhteistyössä kaupungin hallintokuntien edustajien kanssa tarkennetut pilottisuunnitelmat, jotka kaupunginjohtaja hyväksyi keväällä 2013. Niissä on määritelty alueellisen tai temaattisen kokeilun aihepiiri ja kohteet, kohdentuminen kaupungin eri toimialoille, eri alueellisen osallistumisen eri mallit ja uuden teknologian hyväksikäytön mahdollisuudet. Pilottisuunnitelmat ovat monimuotoisia ja eroavat toisistaan monin tavoin. Suunnitelmissa ja pilottien edustajien tavoitteissa on kuitenkin myös paljon

² <http://www.hel.fi/hel2/ajankohtaista/demokratiaryhma/Loppuraportti081111.pdf>

yhteisiä teemoja. Kuviossa 2. on ryhmitelty pilottihankkeiden kehittämistoimenpiteet kolmen pääluokan mukaisesti.

Kuvio 2. Kehittämistoimenpiteet pääluokittain.

Osallisuuskäytännöissä painopiste on **erilaisten vaikuttamiskanavien ja vuorovaikutuksen** muotojen kehittämisessä. **Fyysisiä demokratiatiloja** koskevissa toimenpiteissä alueellisen osallistumisen ja vaikuttamisen katsotaan olevaan sidoksissa asukkaiden käytettävissä oleviin tiloihin ja niiden kehittämiseen. **Teknologian hyödyntäminen** on mukana usean pilotin suunnitelmassa, ja tavoitteena on luoda verkkopohjaisia osallistumisen tapoja ja hyödyntää erityisesti sosiaalista mediaa.

Kaupungin strategiaohjelma vuosille 2013 -16 jatkaa edellisen valtuustokauden linjalla³: edustuksellista demokratiaa vahvistetaan, kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään, niitä koskevia menetelmiä parannetaan sekä tuetaan nuorten äänen kuulumista ja kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen.

Alueellisen demokratian kehittämistä jatketaan alueellisen kokeilun hankkeista saatavien kokemusten pohjalta. Uusina toimenpiteinä nostetaan esille muun muassa osallistavan

³ Helsingin kaupunginvaltuusto 25.3.2013

budjetoinnin kokeilu, demokratiatilojen toimintamalli ja olemassa olevien tilojen käyttöönoton tehostaminen.

3. Arviointi ja seuranta

Demokratiapiloteista tehdään **arviointi- ja seurantatutkimus**, jonka toteutuksesta vastaa Helsingin kaupungin tietokeskuksen erikoistutkija Stina Högnabba. Demokratiapilottien arviointi- ja tutkimussuunnitelma hyväksyttiin alueellisen osallistumisen kokeilun työryhmässä 13.2.2013. Arvioinnin tavoitteena on tuottaa tietoa hankekokonaisuuden prosesseista sekä lopullisista vaikutuksista. Arviointikriteerit ovat: **osallistuminen ja alueellinen vaikuttaminen on kehittynyt; uusia toimintamalleja on luotu; yhteistyö ja vuorovaikutus ovat parantuneet; teknologiaa on hyödynnetty.**

Arviointi- ja seurantatyö käynnistyi **Alueellisen osallistumisen kokeilun pilottihankkeiden lähtötilanteen ja tavoitteiden kuvauksella**, joka valmistui 22.3.2013. Kuvaus perustui hankedokumentteihin, hankkeiden vastuuhenkilöiden puhelinhaastatteluihin sekä projektihenkilöstön haastatteluihin. Elokuussa valmistui lähidemokratian eri osa-alueiden kehittymistä tarkasteleva **Alueellisen osallistumisen kokeilu - Helsingin demokratiapilottien tilannekatsaus**, jonka tiedonlähteet koostuvat sähköisestä kyselystä, hankkeiden ja projektihenkilöstön haastatteluista sekä sosiaalisen median materiaaleista. Arviointi- ja seurantatyö päättyy tammikuussa julkaistavaan **loppuselvitykseen.**

Alueellisen osallistumisen kokeilun sisällöstä vastaa kaupunginjohtajan rooteli ja siellä kaupunginjohtajan asettama **alueellisen osallistumisen kokeilun työryhmä**. Sen tehtävänä on koordinoida ja seurata alueellisen osallistumisen kokeilun piiriin valittujen 10 pilottihankkeen toteutusta ja hallintokuntien osallistumista kokeiluun. Tehtävään kuuluu myös tehdä ehdotuksia kokeilun tulosten perusteella.

Työryhmän jäsenet ovat kaupunginsihteeri Anja Vallittu, hallintokeskus(pj) lehdistöpäällikkö Tapio Kari, hallintokeskus, Paavo Voutilainen, talous- ja suunnittelukeskus, erityissuunnittelija Olli Lahtinen, talous- ja suunnittelukeskus, projektipäällikkö Tero Santaoja, kaupunkisuunnitteluvirasto, vuorovaikutussuunnittelija Juha-Pekka Turunen, kaupunkisuunnitteluvirasto, kaupunginarkkitehti Jukka Kauto, rakennusvirasto, erikoistutkija Stina Högnabba, tietokeskus, nuorisotoimenjohtaja Tommi

Laitio, nuorisoasiankeskus, suunnittelija Ari Tolvanen, kulttuurikeskus, Työryhmän sihteerinä toimii projektipäällikkö Janne Typpi hallintokeskuksesta.

Työryhmä kokoontui kevätkaudella viisi kertaa. Työryhmässä hyväksyttiin muun muassa hankkeen arviointi- ja viestintäsuunnitelmat ja päätettiin pilottien yhteisistä tapaamisista ja niiden teemoista. Työryhmässä vierailivat pilottien esittelyn merkeissä tarkemmin arvioitavaksi valittujen hankkeiden edustajat Kaupunkilaisten raadista ja Maunulan demokratiahankkeesta sekä kuultiin Mainio Malminkartano- pilotin esittely. Muita kuultuja asiantuntijoita ja teemoja olivat: Pirjo Tulikukka/Helka ry: Paikallisen kehittämisen malli, Heli Rantanen/Taske: Kaupungin tietotekniikkaohjelma vuorovaikutuksen ja osallisuuden näkökulmasta sekä Tero Santaoja/KSV: asuinalueohjelma.

Lisäksi kaupunginjohtaja asetti **johtoryhmän demokratiahankkeen jatkotyötä** varten (Kaupunginjohtaja/J20 / 15.05.2013, § 62). Työryhmän tehtävänä on koordinoida ja seurata demokratiahankkeen jatkotyön toimenpiteiden valmistelua ja selvitysten laatimista sekä seurata ja koordinoida aluetyön organisoinnin valmistelua ja demokratiahankkeen toteutuksen muuta valmistelua.

Työryhmän jäsenet ovat kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, (pj), apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri, apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä, apulaiskaupunginjohtaja Laura Räty, apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljanen, rahoitusjohtaja Tapio Korhonen talous- ja suunnittelukeskuksesta. Työryhmän sihteerinä toimii kaupunginsihteerinä Anja Vallittu hallintokeskuksesta. Työryhmän toimikausi päättyy 31.3.2014.

Kuvio 3. Raportoinnin ja arvioinnin eteneminen

4. Demokratiapilottien toiminta

4.1. Arabianranta, Toukola ja Vanhakaupunki demokraattisen päätöksenteon kasvualustana

Tiivistelmä

Arabianranta, Toukola ja Vanhakaupunki demokraattisen päätöksenteon kasvualustana -hankkeen tarkoituksena on **vahvistaa alueellista osallistumista sekä luoda edellytykset sujuvaan vuorovaikutukseen eri toimijoiden välillä**. Toiminnan kohteina ovat alueella sijaitsevan rantapuiston sekä asukastalojen kehittäminen. Olemassa olevien menetelmien kirjoa täydennetään kansalaisraati-menetelmän kokeilulla.

Artovan pilotin kevätkauden toiminnot painottuivat Arabianrannan rantapuiston kehittämiseen ja **kansalaisraati -menetelmän kokeiluun**. Syyskuussa tullaan toteuttamaan kansalaisraadın viimeinen vaihe, jossa julkaistaan raadın työn tuloksena syntynyt julkilausuma. Syksyllä Artovan hanke saanee uuden painopisteen, kun **asukastilojen kehittäminen** aloitetaan toden teolla. Tavoitteena on asukastalojen toiminnan takaaminen ja laajentaminen sekä pohdinta asukastalojen merkityksestä kohtaamispaikkana ja lähidemokratian tiloina.

Pilotin toiminnasta vastaa **Arabianranta- Toukola- Vanhakaupunki-kaupunginosayhdistys ry (Artova ry)**. Artova on alueen asukkaiden, työntekijöiden, yrittäjien, opiskelijoiden ja muiden toimijoiden sekä alueesta kiinnostuneiden yhteisö, joka on toiminut vuodesta 1977. Artova tunnetaan uraa uurtavana kaupunginosatoimijana, joka on kerännyt mainetta itseohjautuvan ja omaehtoisen toiminnan kehittäjänä.

Kevään toiminta

Pilottivuoden toiminnan aloitti **Rantapuisto-työpaja** Arabianrannan kirjastolla 7.3.2013. Rantapuiston kehittämistä on työstyetty Artovan johdolla kesästä 2012 lähtien keräten asukailta alueen kehittämisideoita. Rantapuisto-työpajan tarkoituksena oli siirtyä ideoista tekoihin **sessio-menetelmää**⁴ hyödyntäen. Paikalle oli saapunut noin 30 alueen asukasta.

⁴ Sessiot ovat Artovan temaattisia aluefoorumeita. Yhden illan työpajoissa ideoitaan ja työstyetään käsiteltävästä teemasta mahdollisimman konkreettisia toimenpide-ehdotuksia.

Kehittämisideoiden paljous ja niiden temaattinen kirjavuus nostivat esiin alueeseen kohdistuvien näkökulmien rikkauden. Keskusteluun lähdettiin silti positiivisissa tunnelmissa ja ohjatun keskustelun kautta valittiin neljä konkreettista ideaa, joiden ympärille muodostettiin toimintaryhmät. Toimintaryhmien tarkoituksena oli konkreettisten toimintasuunnitelmien laatiminen ja toiminnan omaehtoinen toteuttaminen. Erityisesti rantakahvilaa suunnittelevan ryhmän⁵ toiminta lähti räjähdysmäisesti käyntiin ja tavoitteeksi asetettiin kahvilan avaaminen jo tulevana kesänä. Tavoite jäi kuitenkin toteutumatta.

Rantapuiston kehittämistä jatkettiin myöhemmin keväällä **Rantapuisto-kansalaisraadissa**. Rantapuisto-raadissa oli kyse **deliberatiivisen kansalaisfoorumien**⁶ soveltamisesta asukaslähtöiseen osallistumiseen. Toiminnan ideana oli koota edustava raati, joka tulisi muodostamaan rantapuisto-kehittämis ehdotuksen Helsingin kaupungille.

Rantapuisto-kansalaisraadin toteuttamisen **ensimmäinen vaihe määrittyi raadin muodostamisesta**. Tavoitteeksi asetettiin 40 asukkaan ja sosiodemografisesti edustavan raadin kokoaminen. Kutsu lähetettiin 300 satunnaisesti valitulle Arabianrannan, Toukolan ja Vanhankaupungin asukkaalle. Satunnaisotoksesta vastasi Helsingin Tietokeskus. Kutsu sisälsi lyhyen kyselyn, jonka avulla kartoitettiin vastaajien ikä, sukupuoli, asuinalue, asumismuoto, koulutustaso ja toimenkuva. Kirjeiden toimituksesta vastasi hallintokeskus. Vastauksia saatiin yhteensä 47, joista 37 ilmoitti halukkuutensa osallistua kansalaisraadin toimintaan. Vapaaehtoisten vähäisen lukumäärän vuoksi raadin koko päätettiin rajata 30 osallistujaan. Raadin jäsenten lopullisesta valinnasta vastasi hallintokeskus. 6.5.2013 Rantapuisto-kansalaisraadin kokoonpano oli valmis. Sen jäsenet edustivat monipuolisesti alueen asukkaita, joskin arabianrantalaiset, ylemmän korkeakoulututkinnon omaavat ylemmät toimihenkilöt olivat hieman yliedustettuina.

Rantapuisto-kansalaisraadin toteuttamisen **toinen vaihe muodostui raadin kokoontumisista**. Raati kokoontui kolmena iltana yhteensä yhdeksän tunnin ajan keskustelemaan Arabianrannan rantapuiston kehittämisestä. **Ensimmäinen kokoontumisessa** (kuva 1) (15.5.2013) esiteltiin kansalaisraatia menetelmänä sekä keskusteltiin arvoista, joiden pohjalta puistoa tulisi lähteä kehittämään. Keskustelua ja

⁵ Kts. https://www.facebook.com/?ref=tn_tnmn#!/groups/545331758831958/

⁶ Kts. Karjalainen 2012, 10-11.

kysymyksiä riitti koko illaksi ja osallistujista huokui innostus rantapuiston kehittämiseen sekä kiinnostus kansalaisraadista lähidemokratianmallina.

Kuva1: Rantapuisto-kansalaisraadın kokoontuminen (Jonas Sjöblom)

Toisella tapaamiskerralla (22.5.2013) päästiin käytännön tasolle, kun keskustelun aiheena oli asukkaiden aikaisemmin esittämien kehittämisideoiden toteuttamiskelpoisuus. Keskustelut käytiin pienryhmissä arvioiden ja harkiten ideoiden toteuttamismahdollisuuksia. Paikalle oli kutsuttu myös eri hallinnonalojen asiantuntijoita (mm. aluesuunnittelija/HKR) kertomaan oman arvionsa ideoiden toteuttamisesta.

Raadın viimeinen tapaaminen järjestettiin 29.5.2013. Tapaamisen tarkoituksena oli kehittämis ehdotuksien valitseminen ja julkilausuman luonnoksen laatiminen. 23 raatilaisen kiivaan keskustelun tuloksena kehittämis ideat saatiin rajattua kymmeneen. Rantapuiston kehittämistyö jatkuu syksyllä 2013, jolloin raadın tulokset julkaistaan kaikille avoimessa tiedotustilaisuudessa ja luovutetaan kaupungille jatkokäsittelyä varten. Kokonaisuudessaan kevään aikana toteutettuun raadın toimintaan oltiin tyytyväisiä. Artova ry:n puheenjohtaja, Lauri Alhojärvi⁷, kommentoi raadın toimintaa:

”Siinä tuli oikein mun mielestä positiivista näkemystä, ettei ollut sellaista ”ei minun takapihalleni”-meininkiä vaan alusta alkaen lähes kaikki halus, että otetaan huomioon myös työmatkaliikkujat, turistit ja kaikki alueen toimijat ja muihin erityisryhmiin pyydettiin kiinnittämään huomiota”

⁷ Kaupunginosaradio 24.06.2013

4.2. Asukkaat aktiivisina – Itä-Pasila iskussa

Tiivistelmä

Itä-Pasilan demokratiapilotin tavoitteena on luoda kaupunginosan asukkaiden sekä muiden toimijoiden ja kaupungin eri hallintokuntien välinen **yhteistoimintamalli**. Kolmitahoisen mallin muodostavat ydinryhmä, muutosagentit ja kaupunginosakokous. Hankkeen lähtökohtana on Helsingin kaupungin rakennusviraston (HKR) laatima Pasilan aluesuunnitelma 2013-2022, jossa esiin nostettuja kehittämistoimia halutaan saada toteutukseen sekä kaupungin että pasilalaisten toimesta.

Kevään aikana on keskitytty keräämään asukailta kokemuksia ja ajatuksia Itä-Pasilasta, motivoimaan ihmisiä mukaan toimintaan sekä saamaan näkyvyyttä hankkeelle. Toiminta käsitti sarjan **työpajoja**, **ympäristökävelyn** sekä **kaupunginosakokouksen**. Syksyn toiminnan tavoitteena on aluesuunnitelman mukaisen kehittämistoimen valitseminen. Toiminta tulee käsittämään tapaamisen eri hallintokuntien edustajien kanssa sekä kaikille avoimen kaupunginosakokouksen.

Itä-Pasilan demokratiapilotti hankkeen takana on **Pasila seura ry**. Pilotin ydinryhmä muodostuu **kuudesta seuran aktiivista**. Pasila seura on toiminut alueella vuodesta 1975 pitäen yllä aktiivista asukastoimintaa. Vanhojen tekijöiden riveihin on liittynyt uusia tekijöitä ja Pasila Seurassa voidaankin katsoa yhdistyvän kokemus ja varmuus sekä toisaalta innovatiivinen työote ja aito halu kehittää asukastoimintaa vaikuttavampaan suuntaan.

Kevään toiminta

Pilottivuoteen lähdettiin Pasilan Seuran toimesta, joka oli laatinut suunnitelman asukkaiden ja kaupungin väliseen yhteistyöhön soveltuvan toimintamallin kehittämisestä. Osallistumisen rakenteiden puuttuminen sekä epäselvyys omaehtoisen toiminnan toteuttamisen mahdollisuuksista loivat toiminnan motivaation.

Huhtikuussa järjestettiin **sarja työpajoja**, joissa käsiteltiin Itä-Pasilan ulkoympäristöön ja sen käyttöön liittyviä asioita. Työpajat järjestettiin erityisissä asukasryhmissä: seniori-ikäiset, lapsiperheet, maahanmuuttajat ja muut. Eri asukasryhmien tavoittamisessa tiivis yhteistyö **Kalliolan Settlementin Itä-Pasilan asukastalon** kanssa on ollut ensiarvoisen

tärkeää. Kymmenhenkinen muutosagenttien ryhmä toimii sanansaattajina eri kohderyhmille.

Työryhmissä kerätyt näkökulmat toimivat myöhemmin keväällä järjestetyn **ympäristökävelyjen** pohjana. Tapahtuma järjestettiin 23.4.2013. Paikalle saapui kymmenkunta asukasta sekä aluesuunnittelun asiantuntija Helsingin kaupungin rakennusvirastolta. Yhdessä kävellyn reitin varrella tutustuttiin asukkaiden esittämiin kehittämiskohteisiin ja –ideoihin (kuva 2). Tilaisuus loi oivallisen mahdollisuuden saada suoraa palautetta HKR:n vastuualueelle asetettujen ideoiden toteuttamismahdollisuuksista suoraa. Toisaalta tapahtuma nosti esille keskusteluyhteyden rakentamisen tarpeellisuuden myös muihin asianomaisiin hallintokuntiin.

Kuva 2. Itä-Pasilan ympäristön kehittämiskohteita (Outi Rissanen)

Toukokuun puoleessa välissä Asukkaat aktiivisina – Itä-Pasila iskuun järjestivät **kaupunginosakokouksen**, jossa luotiin katsaus kevään toimintaan. Tapahtuma järjestettiin hankkeen ydinryhmän voimin Pasilan kirjastolla. Tilaisuus tavoitti laajemmin alueen asukkaita ja loi mahdollisuuden saada tietoa hankkeesta ja keskustella sen sisällöstä.

Asukkaiden mielipiteiden keräämisen ja hankkeen tunnettavuuden lisäämisen ohella, kevään keskeisiin haasteisiin on kuulunut asukkaiden motivoiminen mukaan toimintaan. Asukkaita on pyritty innostamaan mukaan toimintaan paitsi työpajoilla, niin myös yhteistoiminnalla, kuten esimerkiksi 7.5.2013 järjestetyillä **siivoustalkoilla**. Tällä hetkellä hankkeen toteutus lepää pienen joukon ja heidän rajallisten resurssien varassa. Toimintaa on toteutettu omin voimin ja vanhoja suhteita HKR:ään hyödyntäen. Omatoimisuus ja omaehtoisuus on ollut tiedostettu valinta, ja nähty luovan edellytykset siihen, että asioista voidaan myöhemmin keskustella rakentavammassa hengessä virkamiesten ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

4.3. Mainio Malminkartano

Tiivistelmä

Mainio Malminkartano -hankeen tavoitteena on vahvistaa asukasosallistumisen rakenteita kehittämällä alueen **fyysisiä ja virtuaalisia demokratiatiloja**. Pilottivuonna toiminta kohdentuu **Malminkartanonhuipun, ympäristön siisteyden ja turvallisuuden sekä asukastilojen kehittämiseen**. Pilotissa kokeillaan sähköistä karttasovellusta, **Kerrokartalla – palvelua**, asukaskyselyjen tekemisessä. Saatu asukaspalaute tullaan välittämään eteenpäin alueen fyysisen ympäristön kehittämis- ja parannushankkeista vastaaville tahoille. Lisäksi pilottivuoden aikana hankkeelle tullaan kehittämään oma **visuaalinen ilmeensä**.

Pilotti vuoden ensimmäinen puolisko piti sisällään **fyysisten ja virtuaalisten demokratiatilojen kehittämisen sekä asukaskyselyn aloittamisen**. Asukkaiden mielipiteiden keräämistä jatketaan syksyllä ja tulokset julkaistaan 15.9.2013. Kevään aikana saatiin toteutukseen myös **Mainio Malminkartano –hankkeen visuaalinen ilme**. Syksy tulee olemaan hankkeen kannalta aktiivista aikaa myös **asukastalojen toiminnan ja tilojen kehittämisessä**. Elokuussa lähiörahastosta myönnettiin varat Horisontin ja Rengin kunnostukseen.

Mainio Malminkartano –hankkeen takana on **Malminkartanon demokratiaryhmä**, jonka muodostavat noin kymmenen alueen asukasta. Hankeen aktiivit ovat pääosin Malminkartanon kaupunginosayhdistyksen hallituksen jäseniä.

Kevään toiminta

Mainio Malminkartano hankkeen **avajaistilaisuus** järjestettiin 28.2.2013 alueen asukastilassa, Horisontissa. Paikalle oli saapunut arviolta 30 malminkartanolaista. Hankkeen ideoinnista vastaavat asukasyhdistyksen aktiivit kertoivat, miten ennakoivan asukasosallistumisen edellytyksiä tullaan parantamaan pilottivuoden aikana. Tilaisuudessa keskusteltiin myös keskeisimmistä kehittämiskohteista, joista myöhemmin keväällä käytyjen keskustelujen tuloksena valikoituivat Malminkartanonhuipun kehittäminen sekä alueen siisteys ja turvallisuus.

Virtuaalista demokratiatilaa lähdettiin kehittämään olemassa olevan kaupunginosa-sivuston pohjalta ⁸ . Tavoitteeksi asetettiin informatiivisen ja vuorovaikutteisen toimintaympäristön luominen. Kevään aikana sivustoja ylläpidettiin entiseen malliin sekä informaatiovarantoa täydennettiin. Suurin haaste muodostui Kerrokartalla –sovelluksen⁹ räätälöinnistä hankkeen tarpeisiin. Sovelluksen muokkaamisesta vastasi yksi hankkeen aktiiveista yhteistyössä talous- ja suunnittelukeskuksen kanssa.

Kerrokartalla –sovellus julkaistiin kevään toisessa asukastapaamisessa, **Demokratiapäivänä** 16.5.2013. Kerrokartalla –sovellus toimii sähköisenä kyselynä, johon voi jättää oma mielipiteet ja kommentoida muiden esittämiä kommentteja. Sovelluksen käyttöönotto aloitti uuden vaiheen hankkeen etenemisessä - tästä edes painopiste tuli olemaan asukkaiden mielipiteiden keräämisessä.

Demokratiapäivän ohjelmaan sisältyi lisäksi paikallisen teatterinryhmän **Lenkkiteatterin**, esitys **Maltso rules!** Esitys on yhteisöteatterihanke, joka toteuttaa demokratiahankkeen asettamia tavoitteita yhteisöllisyyden ja asukkaiden mielipiteiden esiintuomisen osalta. Kevään aikana toiminnasta saatiin näyttöä, kun Lenkkiteatteri järjesti kesäkuussa flash mob -tempauksen¹⁰, jolla haettiin näkyvyyttä ympäristön siisteysongelmille.

Demokratiapäivää vietettiin osana **Yhdyskuntaklubi Horisontin 20-vuotisjuhlaviikkoja** (kuva 3). Juhlaviikkojen yhdeksi keskeisimmäksi teemaksi nousi Yhdyskuntaklubi Horisontin tulevaisuus, mikä on myös keskeinen kysymys Malminkartanon demokratiapilotin osalta. Hankevuoden tavoitteeksi on asetettu Yhdyskuntaklubin kehittäminen alueen **fyysiseksi demokratiatilaksi**, joka toimisi yhtäältä informaationlähteenä sekä toisaalta asukkaiden aitona kohtaamispaikkana. Kevään aikana toimintaa ideoitiin ja järjestettiin paljon yhteisöllistä toimintaa. Näyttävänä esimerkkinä yhteistoiminnasta on Malminkartanonaukiolle sijoitetut kaupunkiviljelmät yhteistyössä ympäristöjärjestön, Dodo ry:n kanssa.

⁸ kts <http://kaupunginosat.net/malminkartano/>

⁹ kts <http://kerrokartalla.hel.fi/>

¹⁰ kts. <http://www.youtube.com/watch?v=i4UYqxinBco>

Kuva 3: Horisontin juhlaviikoilla saatiin esimakua Lenkkiteatterin syksyllä ensi-iltansa saavasta Maltso Rules! –esityksestä sekä kuultiin toiminnanjohtaja Jaana Löppösen mietteitä Yhdyskuntaklubi Horisontin tulevaisuudesta (Outi Rissanen)

4.4. Maunulan demokratiahanke

Tiivistelmä

Maunulan demokratiahankkeessa on kyse kaksiosaisesta alueellisen osallistumisen kokeilusta, jolla tavoitellaan niin **demokratian kuin myös demokratiatilojen kehittämistä**. Konkreettisiksi toiminnan kohteiksi on valittu **asukastalo Saunabaari** ja alueelle rakenteilla oleva monitoimitalo: **Maunula-talo**. Saunabaarin osalta keskeisenä tavoitteena on toiminnan ja tilan laajentaminen. Monitoimitalon kohdalla on kysymys työväenopiston, kirjaston ja nuorisotalon käyttöön tulevan Maunula-talon rakennushankkeeseen kytkeytyvästä osallistuvasta suunnittelusta.

Pilotin kevätkaudella järjestettiin säännöllisten Saunabaari- ja Maunula-talo -työryhmien tapaamisten lisäksi **kaksi isompaa asukastapaamista** sekä **toteutettiin asukaskysely**. Syksyn toiminta käynnistyy avoimella asukastapaamisella 16.9.2013. Syksyn aikana Maunula-talo –työryhmä osallistuu aktiivisesti monitoimitalon suunnitteluun yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Saunabaari-työryhmä jatkaa työskentelyä asukastilan toiminnan kehittämiseksi kartoittamalla eri toteutusvaihtoehtoja ja luomalla uusia yhteistyösuhteita. Hankevuosi tulee päätymään joulukuussa pidettävään avoimeen asukastapahtumaan.

Maunulan demokratiapilottia koordinoi alueen eri toimijoista koostuva **Maunulan demokratiaverkosto** (yksittäiset asukkaat, yhdistykset, luottamushenkilöt, kaupungin toimipisteiden työntekijöitä). Alueella on pitkät perinteet aktiivisesta asukastoiminnasta,

vireät toiminnan verkostot, tehokkaat ja monipuoliset viestinnän foorumit sekä laajapohjaista kiinnostusta lähidemokratian kehittämiseen. Kaupunginosa on profiloitunut kaupunkitoimintojen kehittämisen kokeiluista kiinnostuneeksi alueeksi.

Kevään toiminta

Maunulan demokratiahankkeen tarkoituksena on yhdistää alueen toimijat kattavaksi demokratiarakenteeksi ja tavoittaa laajemmin maunulalaisia mukaan kaupunginosatoimintaan. **Avoimuus** on toiminnan periaate, jolla pyritään pitämään osallistumiskynnys matalana. Kevään ensimmäistä suunnittelukokousta lukuun ottamatta, hankkeessa järjestetyt kaikki tilaisuudet ovat olleet avoimia. Lisäksi sisäinen viestintä on tehty läpinäkyväksi avoimella sähköpostilistalla, jossa käytävää keskustelua voi kuka tahansa seurata; verkkofoorumeilla tiedotetaan toiminnasta; näkyvyyttä parannetaan jalkautumalla ja ottamalla osaa alueen tapahtumiin sekä järjestämällä paljon pieniä tapahtumia hankkeen ympärille.

Kevään ensimmäinen avoin tapahtuma, **Maunulan asukastapaaminen**, järjestettiin 24.3.2013. Tapahtuman tarkoituksena oli antaa tietoa Maunulan demokratiahankkeesta, kerätä asukkaiden mielipiteitä Maunulan kehittämisen suhteen sekä innostaa asukkaita osallistumaan. Tapahtuman onnistumisen edellytyksenä oli asukkaiden tavoittaminen laajasti, minkä takia kutsu tapahtumaan lähetettiin kaikkiin Maunulan, Pirkkolan ja Metsälän osoitteisiin (yht. noin 6000). Maunulaan hankkeen aktiivit suunnittelivat ja toteuttivat kutsun, joka tulostettiin ja jaettiin alueen kotitalouksiin Helsingin kaupungin tuella. Kutsu sisälsi tietoa hankkeesta sekä **kyselyn** alueen kehittämistoiveiden ja –ideoista.

Maunulan asukastapaamiseen (kuva 4) osallistui noin 80 alueen asukasta. Tilaisuudessa käytiin **vilkasta keskustelua Maunulan** kehittämisestä ja saatiin kerättyä paljon ideoita ja ajatuksia kokoon. Suurimpana onnistumisena voidaan pitää uusien tekijöiden tavoittaminen. Tapaamisen tuloksena oli noin kymmenhenkisten **Saunabaari- ja Monitoimitalo-ryhmän** perustaminen, joiden puitteissa hanketta vietäisiin jatkossa eteenpäin.

Kuva 4. Maunulan ensimmäinen asukastilaisuus pidettiin maaliskuussa (<http://maunula.blogspot.fi/>).

Asukkaiden mielipiteitä kerättiin koko kevään ajan **kyselyllä**. Tapahtumakutsun mukana lähetetty kysely oli mahdollista palauttaa asukastalolle, kirjastoon ja mediapajalle tai täyttää kysely kokonaisuudessaan internetissä. Kysely ei ollut tuottanut odotettua tulosta viimeiseen päivään mennessä, jolloin vastauksia oli kertynyt vain 79. Lisäksi haasteeksi muodostui joidenkin erityisryhmin näkökulmien puuttuminen kokonaisuudessaan. Laajemman vastausotoksen saamiseksi hankkeen aktiivit päättivät tehdä kyselyjä kadulla. Katukyselyn tekeminen tuotti toivottua tulosta. Katukyselyjen lisäksi mielipiteitä kerättiin myös Maunulapäivä -tapahtumassa ja loppuen lopuksi vastauksia saatiin yhteensä 160.

Maunulan demokratiahankkeen kevätkausi päätettiin **13.6.2013** pidetyssä **asukastapaamisessa**. Tapaamiseen otti osaa 30-35 maunulalaista. Erityisen ilahduttavaa oli asukastoimintaan vasta mukaan tulleiden määrä. Toiseksi, molemmissa ryhmissä koettiin yhteistyön kaupungin kanssa kehittyneen kevään aikana.

Kesäkuun asukastilaisuudessa kumpikin toimintaryhmä kertoi kevään aikaisesta toiminnastaan yksityiskohtaisemmin. Monitoimitalo-työryhmän osallistuminen suunnitteluun ei ole ollut yksiselitteistä ja maunulalaiset olivat joutuneet painottamaan omaa merkitystään rakennusvirastossa pidetyissä kokouksissa. Kevään aikana asukkaat pääsivät mukaan hankesuunnitelman tekoon yhtenä tahona muiden käyttäjäkuntien kanssa.

Saunabaari-työryhmä oli kokoontunut myös useamman kerran huhti-toukokuun aikana. Saunabaari-työryhmässä keskustelujen aiheeksi oli muodostunut käytettävissä olevien

tilojen laajentumismahdollisuus, tilojen esteettömyys ja toiminnan monipuolistaminen ja avaaminen vapaampaan käyttöön. Loppukeväästä oli myös otettu vastaan iloinen uutinen Saunabaarin alakerrasta vapautuneesta tilasta, joka olisi mahdollista ottaa asukastoiminnan käyttöön.

Maunulan demokratiahankkeen kevätkausi päättyi positiivisissa tunnelmissa. Toimijat ovat selvästi löytäneet toisensa aiempaakin paremmin ja yhteisen vaikuttamisen suuntaviivat selkeytyvät koko ajan. Toimintaan on saatu mukaan uusia tekijöitä, vaikka lisää voimia kaivataan ja toiminnan toivotaan tulevaisuudessa tavoittavan yhä laajemmin asukkaita.

4.5. Vetoa ja Voimaa Mellunkylään

Tiivistelmä

Vetoa- ja Voimaa Mellunkylään -hankkeen tavoitteena on vahvistaa alueen toimijoiden osallisuutta, parantaa asukkaiden, järjestöjen, luottamushenkilöiden ja kaupungin hallintokuntien vuorovaikutusta sekä vahvistetaan kaupunginosatoiminnan vaikuttavuutta monilla eri osa-alueilla. Toimintamalli perustuu alueen toimijoiden keskinäisen yhteistyön ja viestinnän tehostamiseen, jonka keskeisen noodin muodostaa **yhteistoimintaryhmä**. Yhteistoimintaryhmä kokoaa kaupunginosan järjestöt, luottamushenkilöt, kaupungin hallintokunnat sekä eri tahojen kaupunginosassa toimivat kehittämishankkeet (mm. Lähiö 2072¹¹, Kansallisteatterin Kontula-projekti¹²). Yhteistoimintaryhmä muodostaa merkittävän paikallisen foorumin. Muita tärkeitä foorumeita ovat sähköinen alueportaali¹³, facebook-sivu¹⁴, kaksi kertaa vuodessa ilmestyvä paikallislehti sekä 6-8 kertaa vuodessa järjestettävät aluefoorumit. Pilotissa **tutkitaan asukastilojen ja tapahtumien merkitystä osallisuuden ja osallistumisen vahvistajina**. Vuoden aikana **kokeillaan käyttäjäraatia julkisten palveluiden kehitystyössä**. Lisäksi **hyödynnetään uutta teknologiaa osallistumisen välineinä internet- ja mobiilipohjaisten sovelluksien kokeilun kautta**.

Kevään toiminta piti sisällään **kuusi yhteistoimintaryhmän kokousta, kolme aluefoorumia sekä neljä muuta keskustelutilaisuutta**. Lisäksi pilotti oli mukana järjestämässä **lukuisia tapahtumia, toimitti kaupunginosaradiota¹⁵ ja julkaisi**

¹¹ kts. <http://www.aalto.fi/fi/current/news/view/2012-07-16/>

¹² kts. <http://reittejakontulaan.blogspot.fi/>

¹³ www.mellunkyla.fi

¹⁴ www.facebook.com/VetoJaVoimaaMellunkylaan

¹⁵ <http://www.kansanradioliitto.fi/ohjelmat.php?id=203>

Mellunkylä-lehden. Vetoa ja Voimaa Mellunkylän hankekokonaisuudesta on nostettu erityisiä teemoja, kuten asukastilat, kaupunginosatapahtumat sekä alueellinen yhteistyö, joiden merkitystä lähidemokratialle tullaan seuraamaan ja arvioimaan pilottivuoden aikana. Keväällä aloitettu selvitystyö jatkunee syksyllä, jolloin tullaan myös toteuttamaan muita pilottisuunnitelmaan kirjattuna tavoitteita, kuten esimerkiksi asiakasraadit ja sähköisten palautejärjestelmien testaus.

Vetoa- ja Voimaa Mellunkylään on sosiaali- ja terveysviraston aluetyön yksikön koordinoima laaja hankekokonaisuus, joka sai alkunsa vuonna 2009. Hanke syntyi Mellunkylän asukkaiden aloitteesta, kun asukkaat päättivät koota voimansa ja jatkaa alueella toimineiden EU-rahoitteisten aluekehittämishankkeiden (URBAN I, URBAN II) aloittamaa työtä. Viiden vuoden työn tuloksena on luotu vakiintuneet toiminnan rakenteet, jotka luovat perustat lähidemokratian toteutumiseksi. Demokratiapilottivuosi on tarjonnut mahdollisuuden rakenteiden syventämiseen ja rikastuttamiseen.

Kevään toiminta

Kevään aikana järjestettiin paljon erilaisia tapahtumia aikaisempien vuosien malliin. **Yhteistoimintaryhmä** kokoontui kerran kuukaudessa keskustelemaan ajankohtaisista kysymyksistä. Kokousten osallistujamäärä vaihteli 17-25 osallistujan välillä.

Aluefoorumin merkeissä kokoonnuttiin kolme kertaa. Helmikuun Poliitiikan iltalähtöaluefoorumi Kontulan Kontula- talolla keräsi paikalle yhteensä 80 kiinnostunutta. Lisäksi tilaisuuteen otti osaa 16 valtuustoryhmien edustajaa. Huhtikuussa järjestettiin kaksi aluefoorumia. Kulttuuri-teemaisessa aluefoorumissa lanseerattiin kansallisteatterin Reittejä Kontulaan –projekti ja käytiin läpi alueen monipuolista kulttuuritoimintaa. Toinen huhtikuussa järjestetty aluefoorumi käsitteli terveyttä. Tilaisuuteen osallistui 40 alueen asukasta. Paikalla oli sosiaali- ja terveystalokunnan jäseniä ja viraston johtoa.

Mellunkylän juhlaviikkojen aikana järjestettiin neljä kaupunginosajuhlaa: **Skidirock, Kesän Avaus –perhetapahtuma Kontulan ostarilla, Ihana Kivikko -kyläjuhla ja Mellunmäki -päivä.** Lisäksi Vetoa ja Voimaa Mellunkylään sateenvarjon alla on järjestetty lukuisia muita tapahtumia, joissa on ollut mukana Vetoa ja Voimaa yhteistoimintaryhmän jäseniä ja heidän taustajärjestöjään (kuva 5).

Kuva 5: Mellunkylän tapahtumia (Vetoa ja Voimaa Mellunkylään)

Joka vuotuisista elokuussa järjestettävää **Kontufestaria** valmisteltiin pitkin kevättä ja osana ohjelman rakentamista tarjottiin nuorille mahdollisuus vaikuttaa festareiden esiintyjäkaartiin. Nuoret saivat äänestää kesällä verkossa suosikkiaan. Kesän aikana valmistui myös Vetoa ja Voimaa Mellunkylään- minidokumentti ¹⁶ Juha Mäkisen oppilastyönä.

Kevään aikana on aloitettu työ asukastilojen ja tapahtumien merkityksen arvioimiseksi. Yhteistoimintaryhmässä on käyty paljon keskustelua asukastiloista, niiden pysyvyydestä ja rahoituksesta. Keskusteluissa on nostettu esille, erityisesti järjestöjen edustajien puolesta, jatkuvuuden ja toiminnan epävarmuus, kritiikki kaupungin päätöksentekoa kohtaan sekä kaupungin organisaatiomuutosten tuoma epävarmuus. Yhteenveto keskusteluista on vielä kesken. Arviointien tekemiseen saadaan apua Aalto Yliopiston Lähiö 2072 –hankkeelta.

Vetoa ja Voimaa Mellunkylään hankkeen aktiivien sitoutuminen lähidemokratian jatkuvaan kehittämiseen on kova. Hankekoordinaattori Eeva-Liisa Broman muistuttaa Kaupunginosaradioon (2013) tehdyssä haastattelussa, että vakiintuneet rakenteet vaativat jatkuvaa kehittämistä:

”Ei pidä vajota itsetyytyväisyyteen. Tämän kaltaiset ryhmät ovat kovin haavoittuvia, niiden olemassa olo ja toimivuus vaatii jatkuvaa huoltamista ne saattavat kuivua, koko ajan uusia avauksia ja uutta ideointia, uusia toimintatapoja [...] se luo haasteet, mutta suunta on oikea.”

¹⁶ <http://vimeo.com/68358551>

Kokonaisuudessa hankekoordinaattori Eeva-Liisa Broman¹⁷ on tyytyväinen kevään toimintaan:

”Mellunkylässä mennään koko ajan eteenpäin, ja tunnelma on toiminnassa mukana olevien osalta toiveikas, osin ihan innostunutkin. Mielestäni on saatu paljon aikaiseksi.”

4.6. Lähidemokratiaa Vuosaareen

Tiivistelmä

Lähidemokratiaa Vuosaareen -hankkeen tarkoituksena on kokeilla **aluetoimikuntaa osallistumisen menetelmänä**. Pilottivuoden aikana perustetaan toimikunta ja saatetaan alkuun sen toiminta. Vuosaari-toimikunta muodostuu 40 jäsenestä, joiden on tarkoitus edustaa mahdollisimman kattavasti vuosaarelaisia. Toimikunnan tavoitteena on lisätä osallistumisen edustavuutta tuomalla mukaan uusia ryhmiä ja sitä kautta lisää asiantuntemusta. Toimikunta laatii alueellisen asiantuntemuksensa pohjalta lausuntoja ja järjestää alueen kannalta tärkeitä asioista yleisötilaisuuksia, joihin kutsutaan mukaan kaupungin keskeisiä virkamiehiä ja päättäjiä.

Lähidemokratiaa Vuosaareen -pilotin kevätkauden toiminnan painopiste oli **toimikunnan perustamisessa**. Huhtikuussa valittu toimikunta kokoontui kevätkaudella kolme kertaa ja järjesti yhden lähidemokratiaillan Terveys- ja hyvinvointi- teemalla. Toimikunnan kokoukset valmisteleva työvaliokunta kokoontui kaksi kertaa. Syksyllä pilotti jatkuu Vuosaari **toimikunnan toiminnan kehittämällä ja teemakohtaisten työryhmien perustamisella**. Lisäksi suunnitteilla on järjestää syksyn aikana asukastilaisuudet (2 kpl) kaavoituksesta ja nuorten asioista.

Lähidemokratiaa Vuosaareen hanke sai alkunsa paikallisesta asukastoimikunnasta. Asukastoimikunta on Vuosaari-Seuran kokoama vuosaarelaisten yhteistyö- ja keskusteluelin. Asukastoimikunta on toiminut vuodesta 1976 alueellisen osallistumisen kanavana. Sen toimintaan on kuulunut muun muassa avoimien Vuosaari-foorumien järjestäminen sovittavista vaihtuvista aiheista.

¹⁷ Eeva-Liisa Broman, Väliraportti Vetoa ja Voimaa Mellunkylään –hankkeen toiminnasta 2013

Kevään toiminta

Pilottivuoteen lähdettiin Vuosaaren asukastoimikunnan suunnitelmalla alueellisen toimikunnan perustamisesta. Vuosaari-toimikunnan tarkoituksena oli vastata alueellisen osallistumisen haasteisiin. Vuosaaren asukastoimikunnan jäsenet näkivät tarvetta toimijalle, joka edustaisi laajemmin vuosaarelaisia, motivoisi asukkaita osallistumaan, toimisi yhdistävänä linkkinä eri aluetoimijoiden välillä sekä välittävänä tahona vuorovaikutuksessa kaupungin kanssa.

Pilottivuoden tavoitteeksi asetettiin **Vuosaari-toimikunnan perustaminen ja sen toiminnan alkuun paneminen**. Toimikunnassa on kyse osallistumismenetelmästä, jonka merkitys perustuu toimimiseen asukkaita edustavana tahona aluetta koskevassa päätöksen teossa, välittävä taho asukkaiden ja kaupungin välisessä vuorovaikutuksessa, aluetoimijoiden yhdistävänä linkkinä sekä osallistumisen kanavana. Erityisesti, toimikunnan odotettiin parantavan asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia aluetta koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa:

*[...]niin, tämähän on sellainen toimikunta, jonka kautta pystyy suoraan vaikuttamaan kaupungin päätöksiin esim. mitä tulee Vuosaaren liikuntapaikkoihin ja niiden hoitoon - ja ehkä tätä demokratiaelintä hiukan enemmän kuunnellaan kuin tavallisia "valittajia" [...]*¹⁸

Toimikunnan edustavuus suhteessa vuosaarelaisiin kirjattiin heti alusta alkaen toimikunnan toiminnan perustaksi. Asukastoimikunnan puheenjohtaja Eero Hildén toi esille tammikuussa pidetyssä hankkeen käynnistämiskokouksessa sen luovan myös keskeisimmän haasteen pilottivuodelle: *miten toimikunta saadaan riittävän kattavaksi ja kuitenkin toimivaksi?*

Alku vuodesta pidetyssä asukastoimikunnan kokouksessa päätettiin Vuosaaren yhdistyskannan luovan parhaan perustan edustavan toimikunnan kokoamiselle. Avoin kutsu julkaistiin Vuosaari-lehdessä. Toimikunta perustettiin Vuosaaren isoimpien ja merkittävimpien yhdistyksien ja yhteisöjen sekä eniten Vuosaarella ääniä saaneiden poliittisten puolueiden edustajista.

11.4.2013 kirjautui hankkeen kannalta merkittäväksi etapiksi, kun **Vuosaari-toimikunta perustettiin**. Toimikunnan muodostavat 40 vuosaarelaista, jotka edustavat kulttuuriyhdistyksiä, asukasyhdistyksiä ja poliittisia puolueita. Toimikuntaa edeltäneestä

¹⁸ Kommentti, Lähidemokratiaa Vuosaareen facebook-ryhmä 20.12.2012

asukastoimikunnasta mukaan tuli vain kaksi jäsentä. Eri ikäryhmien näkyvyys on varmistettu nuorten ja senioreiden edustajien valitsemisella. Poliittisia puolueita edustavat kaksi edustajaa niin Kokoomuksesta, SDP:stä kuin myös Vihreistä. Lisäksi Vasemmistoliitto ja Perussuomalaiset saivat kukin yhden edustajan toimikuntaan. Vuosaari-toimikunta arvioi väliraporttia varten toimittamassa toimintakertomuksessa ryhmän kokoonpanoa seuraavasti:

"On hienoa, että Vuosaarella on nyt valtuutettuja ja varavaltuutettuja, joita olemme saaneet toimikuntaan mukaan. Toimikunnassa mukana olevat taustajärjestöt kattavat erinomaisesti koko vuosaarelaisten ikärakenteen, joten demokratia-aate tulee tätä kautta varsin kattavasti edustetuksi."

Toimikunnan kokoonpano ja valitsemisperusteet herättivät keskustelua sosiaalisessa mediassa¹⁹ mm. puolueiden edustuksesta toimikunnassa:

"Hyvät vuosaarelaiset, me ollaan Itä-Hgin Kristillisdemokraatteina nyt vähän eri mieltä tavasta jolla puolueiden edustus toimikuntaan valittiin. Pois jäivät RKP, Keskusta ja KD (meitä asuu alueella myös ja kiinnostusta olisi ollut). Toivottavasti ensi kerralla otetaan demokratian nimissä kaikki mukaan. Asukasverkostoituminen alueella on kyllä upea idea."

Myös eri asukasryhmien, kuten esimerkiksi nuorten, edustus toimikunnassa herätti keskustelua Lähidemokratiaa Vuosaaren facebook-sivulla²⁰:

[...]

K1: Muistattehan ottaa alueen lapset ja nuoret mukaan heti alusta alkaen. Yhteistyttyä vaikkapa alueen koulujen kanssa ja miksei päiväkotienkin...

K2: niitä on mukana pilvin pimein verrattuna muihin: Klaari, nuorisotyöprojekti, Ruuti, nuorisoasiainkeskuksen projekti, Tehtiksen yläasteen rehtori, Vuosaaren lukion oppilaskunta, päiväkotikulturi, kahden koulun vamhenpain yhd, Vuosaaren nuorisotyö, seurakuntanuoret - ja Viikingit, tietty. Painopiste on siis nuorisossa, josta on suurempi edustus kuin mistään muusta ikäryhmästä, esim. eläkeläisjärjestöjä edustaa 2 ihmistä.

K3: "Nuorison asioista puhuvat edustajat" eivät ole nuoriso.

[...]

Valintamenettelyn ja valintakokousten järjestelyjen, yhteystietojen ja tiedottamisen vuoksi uuden toimikunnan käynnistyminen viivästyti tavoitteesta kolmella viikolla. Tavoite

¹⁹ Keskusteluote Lähidemokratiaa Vuosaaren facebook-sivulta 28.6.2013

²⁰ Keskusteluote Lähidemokratiaa Vuosaaren facebook-sivulta 14.4.2013

saavutettiin 16.5.2013, jolloin pidettiin **ensimmäinen** 40-henkisen **Vuosaari- toimikunnan kokous**. Jäsenistön laajuus nähtiin niin haasteena kuin myös mahdollisuutena. Kokouksessa päätettiin 5-henkisen työvaliokunnan perustamisesta. Valiokunnan tehtävänä toimia kokouksia ja tapahtumia valmistelevana tahona ja täten tuoda osaltaan ratkaisu haasteeseen suurilukuisen toimikunnan toiminnan käytännön toteuttamisesta. Lisäksi asukastoimikunnan puheenjohtaja Eero Hildén²¹ korosti vuoden tarkoituksen olevan juuri toimikunnan toimintatapojen kehittäminen yhdessä sopiviksi lähidemokratian malliksi:

”toimikunta tulee muovaamaan menettelytapa, tavoitteita ja painopistealueita haluamallaan tavalla, mutta tärkeää on avoimuus ja asioiden kirjaaminen sekä nykytekniikan hyödyntäminen kahdensuuntaisessa viestinnässä. [...] Keskeisenä haasteena on niiden asiakokonaisuuksien löytäminen, jotka eniten puhututtavat vuosaarelaisia. Tällöin saataisiin asukkaan mukaan toimintaan ja osallistumaan ja vaikuttamaan.”

Vuosaari-toimikunnan toisessa kokouksessa 11.6.2013 jaettiin vastuut Terveys- ja hyvinvointi- teeman mukaisen lähidemokratiaillan järjestämiseksi.

Toimikunnan kokoamisen toiminta sai tuulta alleen ja **ensimmäinen asukastilaisuus** järjestettiin 17.6.2013 (kuva 6). Tilaisuuden teemana oli hyvinvointi ja terveys. Yhtenä keskeisimpänä haasteena on asukkaita kiinnostavien ja motivoivien aiheiden löytäminen asukastilaisuuksien teemaksi. Toimikunnan voidaan katsoa onnistuneen asukkaita motivoivan ja kiinnostavan aiheen valinnassa, sillä paikalle saapui sankoin joukoin vuosaarelaisia (noin 200 hlöä). Illan ohjelma rakentui paneelikeskustelusta. Asukkaiden kysymyksiin vastasivat hyvinvoinnin ja terveydenalan ammattilaiset: apulaiskaupunginjohtaja Laura Rätty, sosiaali- ja terveystieteiden puheenjohtaja Maija Anttila, Vuosaaren terveysaseman ylilääkäri Taina Salo, Vuosaaren HUSLAB: in laboratorion osastonhoitaja Anu Tammikivi ja Vuosaaren Urheilutalon sekä Helsingin Urheiluhallit Oy -konsernin liikuntapäällikkö Eija Holmala. Lisäksi tilaisuudessa kerrottiin demokratia-hankkeesta, esiteltiin toimikunnan kokoonpano ja kuultiin panelistien odotuksia pilottivuoden suhteen. Tilaisuuden järjestelyistä vastasi yksi työvaliokunnan jäsenistä.

²¹ Ote 16.5.2013 pidetyn Vuosaari-toimikunnan kokousmuistiosta

Kuva 6: Vuosaari-toimikunta esillä Vuosaaren asukastilaisuudessa 17.6.2013 (Titta Reunanen)

Vuosaari-toimikunnan kolmas kokous järjestettiin 15.8.2013. Kokouksessa päätettiin kolmen työryhmän perustamisesta ja niiden tehtävistä, päätettiin tiedotustavoista, nimettiin työryhmien kokoonkutsujat ja hyväksyttiin väliraportti kaupungille. Työryhmät rakentuvat kolmen teeman ympärille: asukas- ja monitoimitilat; ympäristö, maankäyttö, kaavoitus ja luonto; lapset ja nuoret. Työryhmät tuovat suunnitelmansa toimikunnan yhteisiin kokouksiin, joissa sovitaan asukastilaisuuksien lisäksi muistakin tarvittavista selvityksistä. Syksyn tavoitteeksi asetettiin kolmen asukastilaisuuden järjestäminen. Teemoiksi valittiin kaavoitus sekä lapset ja nuoret. Laajapohjainen toimikunta on tuonut esiin suuren joukon käsiteltäviä asioita, joita kaikkia ei ehditä käsittelemään kuluvana vuonna. Toimikunnan työskentelylle on siis tilausta myös tuleville vuosille.

4.7. Me asumme täällä! – Lähidemokratiatyökalu testissä Tapaninvainiossa

Tiivistelmä

Tapaninvainiossa kokeillaan pilottivuoden aikana **LähDe-menetelmää** alueellisen osallistumisen välineenä. LähDe- menetelmä on alueella asuvan perheenisän ja Vox Populi- kokoonpanon kehittänyt lähidemokratiatyökalu, jonka tarkoituksena on koota

yhteen alueen asukkaita ja kaupungin hallintokuntien työntekijöitä keskustelemaan alueen kehittämistä. Tuloksena syntyy eri toimijoiden yhdessä laatima **alueen kehitysstrategia**. Hankkeen tavoitteena on luontevan vaikuttamistavan kehittäminen sekä asukkaiden ja päättäjien välisen vuorovaikutuksen parantaminen.

Me asumme täällä –hankkeen pilottivuoden toiminta painottui kevääseen. Toiminta aloitettiin nykytilanteen kartoittamisella ja viiteryhmiä muodostamisesta sekä virtuaalisen toimintaympäristön perustamisella. Kevään aikana järjestettiin kaksi asukastilaisuutta: hankkeen **avajaistilaisuus (11.4.2013)** ja **Ajatushautomopäivä (18.5.2013)**. Ajatushautomopäivässä oli mukana satakunta osallistujaa, jotka pienryhmätyöskentelyn kautta määrittivät keskeisimmät alueen kehittämiskohteet. Me asumme täällä!- hankkeen syyskauden avasi **Beach Party- tapahtuma 22.8.2013**, jossa julkaistiin kevään aikana kerätyt tulokset alueen kehittämistä multimediaesityksen, näyttelyn ja paikalla maalattavan graffititeoksen muodossa. Beach Party on jo perinteeksi muodostunut Tapaninvainion kaupunginosayhdistyksen järjestämä tapahtuma, joka tänä vuonna oli nivottu tiiviisti osaksi demokratiapilotti-hanketta.

Me asumme täällä –hankkeen **ydinryhmä muodostuu kaupunginosayhdistyksen jäsenistä ja Vox Populi- hankkeen ideoijista** (yht. 4 hlöä). Ydinryhmä on kantanut päävastuun hankkeen toteuttamisesta. Tapahtumien käytännön järjestelyt ovat toteutettu yhdessä noin 20 asukkaasta koostuvan projektiryhmän kanssa.

Kevään toiminta

Kahdeksanosaisen **LähDe-menetelmän**²² kokeilu loi selkeät raamit kevään toiminnan toteuttamiselle. Kevään toiminta rakentui kahden päätapahtuman ympärille. Suunnitelmista vastasivat hankkeen nelihenkinen ydinryhmä. Tapahtumien käytännön toteuttamiseen osallistui **20-henkinen projektiryhmä**. Pilotin varsinainen sisältö, syntyivät puolestaan prosessin aikana. Pilotin yhtenä haasteena olikin pitää toiminta aidosti avoinna ja luottaa siihen, että toiminnan sisältö syntyy aidosti asukkaiden yhdessä kehittämistä ideoista.

²² LähDe-menetelmän kahdeksan vaihetta: Nykytilanteen toteaminen, tehtävänasettelu, taustatietojen dokumentointi verkkosivuille, viiteryhmiä muodostaminen, virtuaalisen ympäristön perustaminen, ajatushautomopäivä, tulosten koonti ja täydentäminen kaupunginosan kehitysstrategiaksi, kaupunginosan kehitysstrategian julkistamistilaisuus.

Kevään toiminta alkoi **hankkeen omien internet-sivujen**²³ avaamisella. Sivuille koottiin tietoa hankkeen tarkoituksesta ja tapahtumista sekä ilmoittautumisjärjestelmästä. Omat internet-sivut täydensivät jo olemassa olevaa sähköisen kommunikaation verkostoa, jotka nyt yhdessä loivat kattavan ja monipuolisen foorumin Tapaninvainioon. Muita paikallisia sähköisen viestinnän kanavia ovat Tapaninvainion alueen²⁴ sivut sekä sosiaaliseen mediaan muodostettu ryhmä: Tapaninvainion foorumi²⁵

Ensimmäinen tapahtuma, **Tapaninvainion demokratiapilotin avajaistilaisuus**, järjestettiin 11.4.2013 (kuva 7). Kutsu lähetettiin kaupungin avustuksella kaikkiin Tapaninvainion osoitteisiin ja paikan päälle saapuikin arviolta 100 alueen asukasta. Asukkaiden lisäksi tilaisuuteen otti osaa kaupunginjohtaja Jussi Pajunen ja useita muita kaupungin työntekijöitä. Tarjolla oli paitsi tietoa itse hankkeesta, niin myös laajemmin Tapaninvainion kehittämisestä osana pääkaupunkiseutua. Tilaisuudessa kuultiin myös Roihuvuoren kyläpäällikkö Otto-Ville Mikkilää, joka kertoi innostavan esimerkin oman kaupunginosansa kokemuksista asukasosallistumisen voimasta. Tilaisuuden päätti alueen nuorten musiikki- ja tanssiesitys.

Kuva 7: Tapaninvainion avajaistilaisuus (Outi Rissanen)

Tapaninvainion demokratiapilotin kevään kohokohta oli **Suuri Ajatushautomopäivä 18.5.2013** (kuva 8). Tapahtumaan osallistui yhteensä 73 alueen kehittämisestä

²³ www.demokratiapilotti.fi

²⁴ www.kaupunginosat.net/tapaninvainio/

²⁵ <https://www.facebook.com/groups/149267611835150/>

kiinnostunutta kaupunkilaista. Erityisen ilahduttavaa oli asukkaiden monipuolinen edustus: mukana oli alueen nuoria, lapsiperheitä, harrastajia, eläkeläisiä, yrittäjiä, alueen toimijoita ja päättäjiä. Lisäksi tilaisuudessa oli paikalla edustajat kaupungin kaupunkisuunnitteluvirastosta, rakennusvirastosta, sosiaali- ja terveysvirastosta, opetusvirastosta, liikuntavirastosta, hallintokeskuksesta ja talous- ja suunnittelukeskuksesta.

Koko päivän kestäneessä tapahtumassa työstiin fasilitoiduissa pienryhmissä tapainvainiolaisten isoja unelmia sekä pienempiä pikavoittoja, kuten erilaisia resursseja vaativia kehittämiskohteita kutsuttiin. Päivän päätteeksi esiin nostetut kehittämiskohteet äänestettiin tärkeysjärjestykseen tekstiviestiiänestyksen avulla.

Tapainvainiolaiset nostivat tärkeimmäksi ja kiireellisimmiksi hoidettavaksi kehittämiskohteeksi Tapainvainion uimarannan ja sen lähiympäristön. Kysymys sai heti tuulta alleen kun paikalla ollut liikuntaviraston kenttäpäällikkö Juha Leoni lupasi viedä viestiä eteenpäin omassa organisaatiossaan. Kesän alussa uimarannalle oli jo asennettu uudet liikuntavälineet ja leikkitelineet. Paljon huomiota sai kohtaamispaikan puuttuminen ja ideat leikkipuisto Tervapääskyn tilojen hyödyntämisestä kaiken ikäisten

tapainvainiolaisten yhteisenä olohuoneena sekä ajankohtaisista alueellisista asioista tiedottavan ilmoitustaulun sijoittaminen johonkin keskeiseen paikkaan. Lisäksi esiin nousi halu parantaa alueen päiväkotij- ja kouluressursseja. Päivän aikana nousi esille myös lukuisia pienempiä kehittämideoita, joiden käytäntöön panemisesta asukkaat päättivät ottaa itse vastuun.

Kuva 8: Pienryhmätyöskentelyä Tapainvainion Ajatushautomopäivässä

Tapaninvainion demokratiapilotin Suuri Ajatushautomopäivä onnistui loistavasti. Tapahtuma antoi positiivisen kokemuksen asukkaiden ja virkamiesten välisestä kommunikaatiosta sekä valoi uskon pysyvämpien kommunikaationrakenteiden muodostumisesta. Osallistujille tilaisuus oli innostava. Tilaisuus osoitti sen, että osallistumisella on väliä ja sillä voidaan saada paljon aikaiseksi. Pienet hankkeet, joita lähdettiin viemään eteenpäin, tuovat tuloksia nopeasti ja motivoivat osallistumaan suurempienkin kysymyksien edessä.

Kevään ohjelma saatiin toteutukseen suunnitelmien mukaan ja kokonaisuudessaan hankkeen taustavoimat ovat siihen erittäin tyytyväisiä. He ovat erityisen iloisia siitä, että asukkaita on ollut niin paljon mukana tapahtumissa.

Tapahtumarikkaan kevään toiminnan toteuttaminen vaati suuria ponnistuksia hankkeen aktiiveilta. Onnistumisen edellytyksenä on ennen kaikkea ollut erittäin motivoitunut ja osaava porukka, joka on innostanut myös muita mukaan toimintaan. Toiminta on tuottanut selkeää tulosta ja kevään aikana otettiin isoja askelia kohti pilottivuoden konkreettisiksi tavoitteiksi kirjattuja alueen kehitysstrategian luomista. Lisäksi kasvanut yhteistoiminta, talkoohenki ja asukkaiden välisen kommunikaation tiivistyminen ovat merkkeinä yhteisöllisyyden vahvistumisesta. Syksyllä hankkeen puitteissa ja yhdessä kaupunginosayhdistyksen kanssa järjestetään Beach Party –tapahtuma, jonka yhteydessä julkaistaan ajatushautomopäivän tulokset.

Ydinryhmän toimijoiden mukaan hankkeen suurin haaste liittyi kevään osalta toiminnan rahoitukseen. Vaikka projektihakemus oli tehty siten, että se salli projektin toteuttamisen sekä isolla että pienellä budjetilla, olivat suuret linjat päätettävä ilman varmuutta rahoituksesta. Rahoituspäätös tuli toukokuussa 2013, jolloin projektin tekninen toteutus ja päätapahtumat oli pitänyt suunnitella ja toteuttaa ilman rahaa. Ilmaisohjelmistojen ym. käyttö vaatii myös paljon enemmän työaika ja panostusta. Lisäksi ydinryhmän toimijat kokevat kaupungin osallistumisen ja sitoutumisen hankkeeseen suurena epävarmuuden aiheuttajana. Projektihenkilöitä lukuun ottamatta siihen ei ole varattu resursseja tai työaika, kuitenkin lähes kaikki toteuttamisvastuu olisi eri hallintokunnilla. Innostavan ajatushautomopäivän jälkeinen aika nähtiin ”paluuna todellisuuteen”, jolla viitattiin virastojen tahmeaan kommunikointiin, mikä puolestaan herätti kysymyksen ydinryhmässä – *miksi demosimmekaan, innostummeko uudestaan?*

4.8. Helsingin pyöräilevät kaupunginosat (HPKO)

Tiivistelmä

Helsingin polkupyöräilijät ry:n (Hepo ry) demokratiapilotin tarkoituksena on pyöräilyn vaikuttamisrakenteiden luominen kaupunginosatasolle. Pilottivuonna pyöräilyyn ja liikenteeseen liittyvään vaikuttamiseen pyritään kannustamaan järjestämällä tapahtumia, koulutusta ja tiedotusta sekä toiseksi keräämällä tietoa ja aloitteita asukkailta. Hankkeessa hyödynnetään Kerro kartalla –sovellusta mielipiteiden keräämisessä. Tavoitteena on kaupunginosakohtaisten liikenneryhmien aikaansaaminen.

Alku kevään toiminta määrittyi toiminnan toteuttamisen suunnittelusta. Loppukevästä aloitettiin yhteistyökumppaneiden etsiminen kaupunginosista. Yhteistyö on lähtenyt hyvin käyntiin useiden eri kaupunginosien kanssa ja kolme liikenneryhmää on saatu perustettua. Kevään aikana järjestettiin paljon monipuolisia tapahtumia. Syksy tulee olemaan todella aktiivista aikaa HPKO-hankkeessa. Elokuussa avattiin Kerro kartalla -kyselyt Pohjois-Haagan ja Roihuvuoren pyöräilyolosuhteiden kartoittamiseksi. Syksyllä Kerro kartalla -kysely tullaan avaamaan myös Lauttasaassa. Lisäksi tullaan järjestämään paljon erilaisia pyöräilytapahtumia eri kaupunginosissa.

Helsingin pyöräilevät kaupunginosat -demokratiapilottia toteuttava Hepo ry on Suomen suurin ja vanhin pyöräilijöiden etujärjestö, joka on useiden vuosien ajan levittänyt aktiivisesti liikennesuunnittelun ja pyöräilyn asiantuntemusta. Kevään tapahtumat olivatkin suurimmalta osalta jatkumoa edellisvuosien toiminnalle ja niitä toteutettiin yhdessä vanhojen yhteistyökumppaneiden kanssa. Tapahtumien onnistumisen edellytyksenä on HePo:n innokas ja osaava porukka, joiden toimintaa ohjaa aito kiinnostus pyöräilyyn ja sen edistämiseen kaupungissa.

Kevään toiminta

Helsingin pyöräilevät kaupunginosat –hankkeen **vuosi alkoi neuvotteluilla pilotin käytännön toteuttamisen keinoista**. Hepo ry oli luonut kunnianhimoisen ja vaativan suunnitelman pilottivuodelle, jonka toteuttamisen edellytyksenä oli rahoitus koordinaattorin palkkaamiseen ja Hepo ry:n aiemmin toteuttaman kuntokartoitussovelluksen ²⁶ kehittämiseksi laajemmaksi osallistuvan suunnittelun välineeksi. Neuvotteluja käytiin

²⁶ HKR:n kanssa vuonna 2010 toteutettu yhteistyöhanke pyöräilyreittien kuntokartoittamiseksi, jossa luotiin karttapohjainen web-sovellus ja vikaraporttietokanta. http://www.hel.fi/static/helsinki/demokratiapilotit/tarkennetus_hepo.pdf

talous- ja suunnittelukeskuksen ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Keskustelujen tuloksena, päädyttiin hyödyntää hankkeen tarkoituksiin Kerro Kartalla –sovellusta²⁷ uuden sovelluksen rakentamisen sijaan. Koordinaattorin palkkakustannukset järjestyivät puolestaan kaupunkisuunnitteluviraston pyöräilynedistämisrahastosta.

Sillä välin, kun sovelluksen kehittämisneuvotteluita käytiin, järjestettiin erilaisia pyöräilyyn liittyviä tapahtumia ympäri kaupunkia. Toukokuun avasi **Roihikan pyöräilytapahtuma 4.5.2013** Roihuvuoren ostoskeskuksella. Tänä vuonna esitteillä oli paljon erilaisia pyöriä, kuten esimerkiksi laatikkopyöriä, nojapyöriä ja taittopyöriä, sekä tietoa ja apua pyörän kunnostuksesta. **Pyöräilevä työmatkabussi** (kuva 9) oli toinen touko-kesäkuun tapahtumista. Tapahtuman tarkoituksena oli kannustaa työmatkapyöräilyyn taittamalla työmatka yhdessä Roihuvuoresta Hakaniemeen keskiviikkoamuisin. Lisäksi Hepo oli mukana monessa muussa pyöräilyyn liittyvässä tapahtumassa.

Kuva 9: Pyöräilevä työmatkabussi on saapunut pääpisteeseensä Hakaniemessä

Toukokuussa hankkeen eteneminen sai uutta potkua alleen, kun Marko Reponen aloitti työnsä hankekoordinaattorina, ja olemassa olevien verkostojen laajentaminen kaupunginosaan aloitettiin toden teolla. Tavoitteena oli yhteistyön aikaan saaminen kaupunginosatoimijoiden kanssa, kuten kaupunginosaliikkeiden ja –yhdistyksien, muiden yhdistyksien ja yritysten sekä yksittäisten ihmisten muodostamien porukoiden kanssa. Myös muilta demokratiapilotti-hankkeilta tiedusteltiin mahdollista kiinnostusta kumppanuuden rakentamiseen. Työ tuotti tulosta ja yhteistyö aloitettiin Viikki- ja Mellunmäki-seuran kanssa. Ensimmäinen yhteistyössä järjestettyjä tapahtumia olivat **Perhepyöräretket** Viikissä 18.5. ja Mellunmäessä 1.6. Lisäksi kevään aikana on syntynyt

²⁷ kts. <http://kerrokartalla.hel.fi/node/1222>

kolme aktiivisesti toimivaa liikenneryhmää Lauttasaareen, Haagaan ja Roihuvuoreen, jotka toteuttavat toimintaa itsenäisesti.

Elokuussa avattiin **Pohjois- Haagan ja Roihuvuoren pyöräilyolosuhteita kartoittava Kerro kartalla –kysely**. Kaupunginosissa on riittävän suuri joukko halukkaita vaikuttamaan paikallisiin pyöräily- ja muihin liikenneolosuhteisiin ja Haagan ja Roihuvuoren kokemukset ihmisten aktiivisuudesta Kerro kartalla -palvelun käytössä ovat olleet rohkaisevia ja vaikuttaa. Kerro kartalla –kyselyä tullaan toteuttamaan myös muissa kaupunginosissa. Lisäksi maahanmuuttajien pyöräilykoulua valmistelevalle työryhmän ideat pääsevät toteutuksen tasolle elokuun lopussa järjestettävässä pyöräilykoulussa.

Monet kaupunginosayhdistykset ovat ilmaisseet halukkuutensa pilottiin osallistumisesta. Keväinen yhteistyö Viikin ja Mellunmäen kaupunginosaseurojen kanssa laajenee Kumpulaan, Oulunkylään, Kruununhaan, Pirkkolan, Käpylän, Tapaninvainion sekä Vuosaaren alueille, joiden kanssa alustavasti keskusteltu myös pilottiprojektien synergioista ja yhteistyön mahdollisuudesta. Hankkeen aktiivit näkevät syksyn tuovan tullessa paljon toimintaa ja tapahtumia. Onnistunut yhteistyö joidenkin kaupunginosien kanssa on toimintamalleiltaan osittain monistettavissa, mikä nopeuttaa uusien kaupunginosien mukaantuloa.

4.9. RuutiBudjetti

Tiivistelmä

Helsingin kaupungin Nuorisosiainkeskuksen RuutiBudjetissa, kokeillaan **osallistuvaa budjetointia** keinona vahvistaa nuorten osallistumista sekä vaikuttamista. Pilotin myötä nuorille annetaan mahdollisuus neuvotella ja määrittellä nuorisotoimialan palveluiden sisältöjä ja tuoda esille myös muita alueensa vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia ja niiden kehittämistarpeita. Pilotti toteutetaan Haaga-Kaarelan ja Kaakkoisen nuorisotyöyksiköiden alueilla.

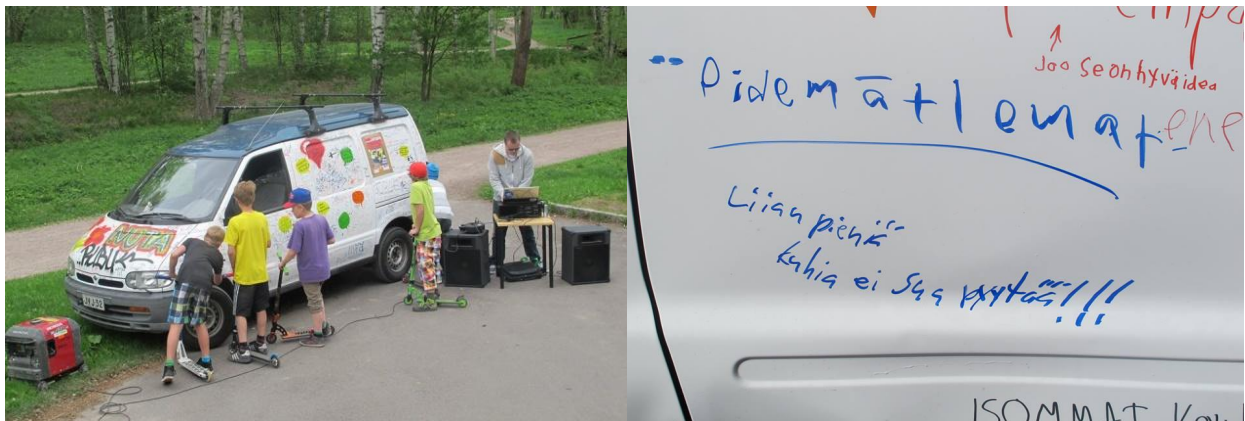
RuutiBudjetin kevään toiminta määrittyi nuorten ideoiden ja ajatusten keräämisestä. Pilotti järjesti molemmilla kohdealueilla nuorten ennakkohaastattelut RuutiBudjetti- tourin muodossa sekä yleisötapahtumat nuorten toiveiden kartoittamiseksi. Kesän aikana mielipiteet kerätään yhteen alustavaa käsittelyä varten. Syksyllä nuoret tulevat äänestämään ehdotuksista ne, jotka tulevat mukaan lopulliseen budjettiesitykseen

RuutiBudjetti on osa Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen Ruuti-vaikuttamisjärjestelmää²⁸, joka 13-20 vuotiaalle helsinkiläisille nuorille suunnattu yhteisen tekemisen, aloitteiden ja ideoinnin paikka.

Kevään toiminta

RuutiBudjetin kevään toiminnan tarkoitus oli kerätä nuorilta ideoita, ajatuksia ja toiveita kohdealueista ja niiden palveluista. Hankkeen tavoitteena on, että vuonna 2014 alueen nuoret voivat sanoa, että *me päätettiin näistä huikeista tapahtumista ja jutuista, ja ollaan innolla mukana myös ideoiden toteuttamisessa!*

Mielipiteitä kerättiin kevään aikana eri menetelmin. Ensimmäisenä vuorossa oli **RuutiBudjetti-tour**, jonka aikana Kaakkois-Helsingin ja Haaga-Kaarelan alueen nuorisotyöntekijät keräsivät ideoita haastatteleamalla nuoria toiveistaan aluetta kohtaan. Myöhemmin keväällä mielipiteiden keräämistä jatkettiin RuBuPakulla. RuBuPaku on RuutiBudjetin toimintaan varattu pakettiauto, joka kiersi ympäri kohdealueita ja niitä paikkoja, missä nuoret milloinkin olivat. Oman mielipiteen ja kommentit muiden ehdotuksista sai kirjoittaa auton kylkeen (kuva 10).

Kuva 10: RuBuPaku liikenteessä (Malminkartanon nuorisotalo)

Palautejärjestelmä osoittautui toimivaksi ja sai paljon positiivista palauteta käyttäjiltään ja auton kylkeen kirjoittaminen nähtiin aika siistinä juttuna.

RuutiBudjetin kevät huipentui RuutiBudjetin **aluetapahtumiin Kannelmässä ja Roihuvuoressa**. Tapahtumissa nuorten ajatuksia kerättiin RuBuPoli-pelin merkeissä. RuBuPoli on jättikokoinen monopoli, joka rakennettiin kuuden pisteen ympärille. Kukin

²⁸ <http://www.ruuti.net/ruuti/>

pisteistä kuvasi kaupungin palveluita. Niissä kysyttiin mm. nuorten mielipidettä joukkoliikenteestä, kerättiin ruusuja ja risuja nuorisotalon toiminnasta budjettipuuhan sekä kartoitettiin mielipiteitä siitä, millainen on hyvä tai huono kaupunki. Mielipiteiden esittämisen ohella yhdessä pisteessä nuoret saivat Ruuti-tatuoinnin ja toisessa, kirjaston pisteessä, pystyi tekemään omia "statement"-pinssejä. RuutiBudjetin pisteet läpi "pelanneet" saavat palkinnoksi hattaran.

RuutuBudjetti on onnistunut tavoittamaan hyvin alueen nuoria. Sitratorin tapahtumassa mukana oli noin 90 nuorta ja Roihuvuorella huikeat 400. Osallistujat on tavoitettu nuorisotalojen kautta sekä alueen koulujen kautta.

4.10. Kaupunkilaisten raati

Tiivistelmä

Pilotissa on kyse **Wisdom Council -menetelmän** soveltamisesta käytäntöön. Kaupunkilaisten raati osallistaa kaupunkilaisia keskustelemaan ja tuottaa täydentäviä vaihtoehtoja päätöksenteon tueksi. Raadin teemaksi on valittu **pysäköintipolitiikka**. Hanke koostuu kolmesta osasta. Ensimmäisessä vaiheessa muodostetaan edustava raati, joka kokoontuu keskustelemaan valitusta teemasta puolentoista päivän ajan; toisessa vaiheessa, pysäköintipajassa, raadin tulokset esitellään; kolmannessa vaiheessa raadin julkilausuma tullaan käsittelemään osana pysäköintipolitiikan valmistelua.

Kevään aikana toteutettiin raadin kaksi ensimmäistä vaihetta, 15 henkisen raadin puolentoista päivän mittainen keskustelu ja julkilausuman muodostaminen sekä julkilausuman esittelytilaisuus Laiturilla. Hanke jatkuu syyskuussa järjestettävällä viimeisellä tapahtumalla, **Päättäjien pajalla**. Päättäjien pajassa raatilaiset kohtaavat pysäköintipolitiikan asiantuntijat kaikille avoimessa tilaisuudessa 19.9.2013. Kaupunkilaisten raadin ja muiden sidosryhmien lausuntojen perusteella tullaan laatimaan lopullinen raportti kaupunginhallitukselle, joka ottanee sen käsittelyyn vuoden 2014 alkuun mennessä. Hankkeen lopulliset tulokset riippuvat pitkälti siitä, miten julkilausuma tullaan ottamaan käsittelyyn ja huomioidaan pysäköintipolitiikan valmistelussa. Päättäjien pajan jälkeen vuorossa on **Kaupunkilaisten raati -oppaan tuottaminen** Wisdom Council -menetelmän soveltamiseksi tulevaisuudessa.

Kaupunkilaisten raati –pilotin hankesuunnitelman takana ovat kansalaisvaikuttamisen asiantuntijat Suomen fasilitaattorit ry:stä ja Vihreä sivistysliitto ry:stä. Hankkeen toteutuksesta vastaavat pilottitiimi yhdessä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Kevään toiminta

Kaupunkilaisten raadin hankesuunnitelma rakentui Wisdom Council -menetelmän²⁹ soveltamisesta käytäntöön. Menetelmän mukaisesti, tarkoituksena oli valita käsiteltävä teema ja koota sen kannalta mahdollisimman edustava raati, joka kutsuttaisiin koolle keskustelemaan valitusta teemasta. Toiminnan tuloksena oli tarkoitus synnyttää mielipide, johon kaikki osallistujat olisivat vähintäänkin tyytyväisiä. Kokonaisuudessaan kyse on siis menetelmästä, joka osallistaa kaupunkilaiset keskustelemaan ja luo päätöksen tekoa täydentäviä vaihtoehtoja määrättyyn aiheeseen.

Kansalaisraatimallin teemaksi valikoitui kaupungin aloitteesta pysäköintipolitiikka. Uuden pysäköintipolitiikan valmistelu oli edennyt kaupunkisuunnitteluvirastossa pysäköintipolitiikkaselvityksen julkistamiseen. Selvityksessä oli nähtävillä toimenpideehdotukset, joiden tarkoituksena oli taata mahdollisimman hyvät pysäköintipalvelut huolehtien samalla siitä, että autoilun rooli on kaupungin elinvoiman kannalta järkevä ja liikennejärjestelmä kokonaisuudessaan toimiva. Kaupunkilaisten raadin tehtäväksi muodostui kannanoton laatiminen pysäköintipolitiikan linjauksista. Kaupunkisuunnitteluvirastossa suhtauduttiin alusta alkaen positiivisesti osallistavan menetelmän soveltamisesta pysäköintipolitiikan valmisteluun ja sen käytännön toteuttamista lähdettiinkin suunnittelemaan innolla yhteisvoimin.

Kevään ensimmäinen vaihe, hankkeen käytännön toteuttamisen kannalta, muodostui **raadin valinnasta**. Tavoitteena oli koota 15 hengen raati, joka edustaisi mahdollisimman hyvin helsinkiläisiä valitun teeman kannalta. Raadin kokoonpano määriteltiin yhdeksi koko hankkeen kriittisimmistä onnistumisen osatekijöistä, mistä johtuen raadin valintaprosessia ja -kriteereitä suunniteltiin kaupunkilaisten raati -hankkeen, kaupunkisuunnitteluviraston sekä hallintokeskuksen yhteyshenkilöitä kesken pidetyissä kokouksissa. Erityisenä haasteena oli tarpeeksi kattavan otoksen saaminen kuntalaisista, minkä takia raatiin ilmoittautuminen tehtiin kaikille mahdolliseksi sähköisellä ilmoittautumislomakkeella ja

²⁹ kts. <http://www.wisedemocracy.org/breakthrough/WisdomCouncil.html>

hankkeelle pyrittiin saamaan näkyvyyttä eri medioissa. Kahden viikon vastausajan sisällä ilmoittautumisia saatiin yhteensä 200.

Pysäköintipolitiikan linjaukset olivat aiheuttaneet kevään aikana paljon julkista keskustelua ja sitä osattiin odottaa myös kansalaisraadın valintamenettelyistä ja lopullisesta kokoonpanosta, kun raadin valinnasta tiedotettiin 10.4.2013. Facebook:iin perustetuilla Kaupunkilaisten raadin sivuilla epäiltiin useaan otteeseen raadin kokoonpanon oikeudellisuutta. Ensinnäkin sen epäiltiin houkuttelevan luottamustoimen haltioita sekä asiaan vihkiytyneitä sekä toisaalta pelättiin autoilevien kaupunkilaisten äänen jäävän julkista liikennettä ja kevyttä liikennettä suosivien kaupunkilaisten näkemyksien alle.

Kaupunkilaisten raadin facebook-sivuilla³⁰ sekä muissa medioissa käyty vilkas keskustelu kieli pysäköintipolitiikasta haastavana, laajana ja paljon tunteita herättävänä aiheena. Valittu teema asetti haasteen raadin työpajojen onnistumiselle, sillä olihan tavoitteena nimenomaan päätyä johtopäätökseen, johon kaikki raadin osapuolet olisivat vähintäänkin tyyntyväisiä. Raadin kaksipäiväistä työpajaa (19.-20.4.2013) (kuva 11) kuvattiin matkaksi kohti yhteistä maaperää.

Kuva 11. Kaupunkilaisten raati kokoontui puolentoista päivän ajan keskustelemaan pysäköintipolitiikasta (Kaupunkilaisten raati).

³⁰ <https://www.facebook.com/kaupunkilaistenraati>

Matka ei ollut helppo, kun lähtökohtana olivat ristiriitaiset näkökulmat tunteita herättävästä aiheesta, mutta tarkan suunnittelun, motivoituneiden osallistujien ja ammattitaitoisten fasilitoijien työn tuloksena syntyi julkilausuma, johon kaikki raadin jäsenet olivat vähintäänkin tyytyväisiä, kuten kaupunkilaisten raadin jäsenen kommentti pilotin facebook-sivuilla³¹ ilmentää:

”Tehokkaasti kyllä imitte kaikki mehut raatilaisista. Tais olla jengi aika väsynyt tuon rupeaman jälkeen. Mä ihmettelen ja kiitän sitä, miten porukka lopulta harmonisoitui yhteisiin kannanottoihin olematta kuitenkaan ympäröivää ja mitään sanomaton”

Raadin kaksipäiväinen kokoontuminen koettiin onnistuneena ja se sai paljon positiivista palautetta niin järjestäjiltä kuin osallistujiltakin. Kuten Kaupunkilaisten raati tilapäivitys facebook:ssa 21.4.2013 ja raadin jäsenten kommentit ilmentävät³²:

”Pitkälle tultiin perjantaista, jolloin joukko toisilleen entuudestaan tuntemattomia ensi kertaa kokoontui. Oli epävarmuutta raadin mielekkyydestä, jännitystä ilmassa ja mielissä. Puolentoista päivän aikana väiteltiin, naurettiin, ymmärrettiin, tutustuttiin ja moni kuuli mielipiteitä ihmisiltä, joihin ei muuten tutustuisi. Hatunnosto raatilaisille, jotka uskalsivat lähteä tähän ja käyttivät puolitoista päivää viimeiseen saakka terävinä ja täysillä mukana!”

”Aihe oli vaikea ja tunteet kävivät välillä pinnassa. Tämä prosessi kuitenkin pehmensi ajatuksia”

”Jos tämä raati on kaupunki pienoiskoossa, niin Helsinki on kyllä hieno kaupunki”

Kevään aherrus Kaupunkilaisten raadin osalta päättyi 13.5.2013 pidettyyn tapahtumaan, Pysäköintipajaan (kuva 12) Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla. Tapahtumaa suunnittelusta ja toteutuksesta vastasivat yhdessä kaupunkisuunnitteluvirasto, pilotin suunnitteluryhmä ja hallintokeskus.

Tapahtumassa Kaupunkilaisten raadin tulokset olivat esitetty rinta rinnan pysäköintipolitiikan linjauksien kanssa. Tapahtumaan otti osaa likimain 50 henkilöä, joiden mukaan lukeutui kaupunkilaisten lisäksi, raadin jäseniä ja paikalle kutsuttuja asiantuntijoita. Illan aikana osallistujilla oli mahdollisuus tutustua pysäköintipolitiikan linjauksiin ja raadin muodostamiin julkilausumiin niistä. Tapahtumalla onnistuttiin rakentamaan hyvät puitteet osallistumiselle ja vuorovaikutukselle. Tapahtumassa oli tilaa perehtyä rauhassa linjauksiin, keskustella ja kommentoida. Toiminta oli ohjattu alun vapaan toiminnan kautta pienryhmäkeskusteluihin ja sieltä edelleen paneelikeskusteluun.

³¹ <https://www.facebook.com/kaupunkilaistenraati>

³² <https://www.facebook.com/kaupunkilaistenraati>

Paneelissa osallistujien kysymyksiin vastasivat pysäköintipolitiikan asiantuntijat, mukana oli myös liikennesuunnittelupäällikkö Ville Lehmuskoski.

Kuva 12. Keskustelua pysäköintipolitiikasta Kaupunkilaisten raadin kaikille avoimessa tilaisuudessa, Pysäköinti pajassa.

Kaiken kaikkiaan hanke toteutui suunnitelmien mukaisesti kevään osalta ja Wisdom Council osoitti vahvuutensa osallistumismenetelmänä. Kevään toiminnan onnistumiseen vaikuttivat ennen kaikkea kansalaisvaikuttamisen asiantuntijoiden tekemä toiminnan tarkka suunnittelu ja taustatyö. Toiseksi ajankohtainen aihe motivoi kaupunkilaisia osallistumaan, mikä oli edellytys raadin kokoamiselle. Kolmanneksi, hankkeen onnistumisen edellytyksenä oli toimiva yhteistyö kaupungin kanssa, mihin vaikutti puolestaan kaupunkisuunnitteluviraston aito kiinnostus hanketta kohtaan. Kaupunkilaisten raadin osallistumiselle oli selkeästi määritelty tarve ja tarkoitus osana pysäköintipolitiikan valmisteluprosessia. Kaupunkisuunnitteluviraston antama rahallinen panostus oli välttämätön hankkeen toteutumisen kannalta.

Lähteet:

Demokratiatyhmän loppuraportti 1.11.2011

<http://www.hel.fi/hel2/ajankohtaista/demokratiaryhma/Loppuraportti081111.pdf>

Helsingin seudun aluesarjat, tilastokanta. Tietokeskus

Helsingin kaupungin strategiaohjelma 2009- 2011

<http://www.hel.fi/hel2/taske/julkaisut/2009/Strategiaohjelma.pdf>

Helsingin kaupungin strategiaohjelma 2013- 2016

http://www.hel.fi/static/taske/julkaisut/2013/Strategiaohjelma_2013-2016_Kh_250313.pdf

HKR (2012). Pasilan aluesuunnitelma 2013-2022. *Rakennusviraston julkaisuja 2012:2*, Helsingin kaupunki.

Karjalainen, Maija (2012). Kansalaisfoorumit edustuksellisessa päätöksenteossa. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 51/2012

Kaupunginosaradio (2013): <http://www.kansanradioliitto.fi/ohjelmat.php?id=203>

Kaupunginhallituksen päätökset

Kaupunginhallitus 25.6. 2012 §773

Kaupunginhallitus 17.12.2012 §1439

Demokratiapilotit verkossa

Alueellisen osallistumisen kokeilu

<http://demokratia.hel.fi/etusivu>, <https://www.facebook.com/Demokratiapilotit>, <https://twitter.com/demokratiaa>

Arabianranta, Toukola ja Vanhakaupunki demokraattisen päätöksenteon kasvualustana

<http://artova.fi/lahidemokratiapilotti>, <https://www.facebook.com/LahidemokratiapilottiArtovanAlueella>,

Asukkaat aktiivisina– Itä- Pasila iskussa

<http://kaupunginosat.net/pasila>

Mainio Malminkartano

<http://kaupunginosat.net/malminkartano/>, <http://www.facebook.com/pages/Malminkartanon-Asukasyhdistys-ry/152171351601267>

Maunulan demokratiahanke

<http://maunula.blogspot.com>, <https://www.facebook.com/Maunulanseina>

Vetoa ja Voimaa Mellunkylään

http://mellunkyla.fi/vetoa_ja_voimaa.html, <https://www.facebook.com/VetoaJaVoimaaMellunkylaan>

Lähidemokratiaa Vuosaareen

<http://vuosaari.fi/lahidemokratiaa-vuosaareen>, <http://www.facebook.com/groups/456686747707454/>

Me asumme täällä! – lähidemokratiatyökalu testissä Tapaninvainiossa

<http://www.kaupunginosat.net/tapaninvainio/demokratiapilottiprojekti>, www.demokratiapilotti.fi

<https://www.facebook.com/groups/149267611835150/>

Helsingin pyöräilevät kaupunginosat

<https://www.hepo.fi/toiminta/demokratiapilotti/>, <https://www.facebook.com/groups/13314455505/>

RuutiBudjetti

<http://www.ruuti.net>, <http://www.facebook.com/ruuti.net>

Kaupunkilaisten raati

<http://www.facebook.com/kaupunkilaistenraati>

Liite 1. Pilottien kevään toiminnan onnistumiset ja haasteet

Pilottien yhteistapaaminen 6.6.2013

ARTOVA

Onnistumiset:

- Raadin toiminta kokoamisesta tuloksiin

Haasteet:

- Raadin julkilausuman poliittinen jatkokäsittely; julkilausuman vaikuttavuus ja huomioiminen
- Asukastalojen rahoitus
- Pilottien näkyvyys

PASILA

Onnistumiset:

- Asukkaiden motivoiminen (ympäristökävelyt, siivoustalkoot)
- Kaupunginosakokouksen rakentava ilmapiiri

Haasteet:

- Tiedottaminen ja ihmisten tavoittaminen
- Asukkaiden motivoiminen talkotoimintaan
- Eri toimijoiden (kiinteistöjen omistajat ja eri hallintokunnat) välille jakautuvat vastuut hankaloittavat suunnittelua ja parannushankkeita (mm. rahoitus)
- Alueen kunnossapitoon käytettävän rahoituksen epäselvyys
- Haastava ympäristö lähtökohtaisesti

MALMINKARTANO

Onnistumiset:

- Sovitut asiat ovat edistyneet
- Erialaisten tapahtumien kytkeminen demokriatopilotti-hankkeeseen; voimistaneet toimintaa
- Kerro Kartalla

Haasteet:

- Monenlaisen tiedon jakaminen – mitä, missä ja kenelle
- Tulosten käsitteleminen ja vastaanottaminen kaupungin eri virastoissa; kommunikaation puute
- Asukkaiden motivoiminen
- Hankkeen aktiivien resurssien rajallisuus
- Demokratia-käsitteen arkipäiväistäminen ja konkretisoiminen

MAUNULA

Onnistumiset:

- Uusien ja aktiivisten asukkaiden tavoittaminen toiminnan toteuttamiseen
- Monitoimitalon suunnittelu: Asukkaiden aseman vakiinnuttaminen osaksi työryhmää

Haasteet:

- Alueen eri toimijoiden välinen kommunikointi ja toimintojen koordinointi
- Kyselyn toteutus; vastauksien määrä ja eri väestöryhmien tavoittaminen
- Oikea-aikainen vaikuttaminen; osallistuminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
- Koko hankeprosessin kirjaaminen
- Saunabaarin tunnettavuus ja esteettömyys; keskustelun avaaminen tilakeskuksen kanssa Saunabaarin tilojen laajentumisesta

VETOA JA VOIMAA MELLUNKYLÄÄN

Onnistumiset:

- Alueen luottamushenkilöiden kartoittaminen
- Sidosryhmä toiminta on onnistunut ja laajentunut (Kansallisteatteri; Juhlaviikot, Diakonissalaitoksen Vamos-projekti)
- Asiakasraatien toteutuminen syksyllä 2013
- Aluefoorumien toteutuminen
- Sähköinen tiedottaminen: alueportaali, fb-sivut
- Tapahtumat

Haasteet:

- Toiminnan rahoituskuvioiden epäselvyys
- Tiedottaminen - Pilottien tunnettavuus lautakunnissa
- Kehittämistyö mobiili-pohjaisen palautekanavan toteuttamisen suhteen
- Hallintorajojen yli menevät kehittämisprosessit

VUOSAARI

Onnistumiset:

- Saatu toimikunta, jolla on monipuolinen ja laaja kattavuus
- Toimikunnan perustamisen jälkeen on saatu aikaan paljon, mukaan lukien jo yksi iso terveyttä koskeva asukastilaisuus
- Toimikunnan työryhmät ovat lähteneet liikkeelle rivakasti, toimintasuunnitelmat jo valmiina
- Jäsenten aktiivisuus on ollut kiitettävää

Haasteet:

- Kehittämiskohteiden priorisointi
- 40-henkisen toimikunnan päätöksenteon sujuvuus
- Erialaisten asuinalueiden yhteen sovittaminen

TAPANINVAINIO

Onnistumiset:

- Demokratiapilotti kokonaisuudessaan parasta mitä Tapaninvainiossa on tapahtunut
- Päätapahumat onnistuneet: osallistujien lukumäärä ja innostuneisuus
- Virkamiesten osallistuminen
- Hankkeen aktiivien yhteistyö ja työpanos

Haasteet:

- Kaupungin ja virkamiesten sitoutuminen hankkeeseen: Hautomon jälkeinen yhteistyö tulosten jatkokäsittelyssä
- Demokratiapilottien heikko tunnettavuus kaupungin eri virastoissa
- Rahoituksen epävarmuus
- Avoimuuden säilyttäminen tiiviissä ja nopeita ratkaisuja vaativassa aikataulussa

HELSINGIN PYÖRÄILEVÄT KAUPUNGINOSAT

Onnistumiset:

- Kevään tapahtumat
- Liikenneryhmien perustaminen
- Uudet yhteistyöryhmät
- Koordinaattorin palkkaaminen
- Kaupunkilaisten kasvanut kiinnostus pyöräilyä kohtaan

Haasteet:

- Oikeiden ihmisten tavoittaminen
- Toiminnan koordinoiminen
- Kerro Kartalla palvelun kehittäminen
- Yhteistyö tiivistäminen ja laajentaminen demokratiapilottien kanssa

RUUTIBUDJETTI

Onnistumiset:

- Alueelliset tapahtumat: osallistujien lukumäärä ja ideat

Haasteet:

- Ideoiden jatkotyöstäminen: yhteistyö Malminkartanon hankkeen kanssa ja ideoiden yhdistäminen Kerro Kartalla -sovellukseen
- Muiden hallintokuntien alueelle menevien aloitteiden jatkokäsittely
- Nuorten sitoutuminen jatkotyöskentelyyn
- Osallistuvan budjetoinnin käytännön toteuttaminen vaatii uusia toimintatapoja ja ajattelua
- Osallistuvan budjetoinnin soveltaminen ja vakiinnuttaminen tulevaisuudessa yhdeksi kaupungin osallistumiskäytännöksi

KAUPUNKILAISTEN RAATI

Onnistumiset:

- Teema nappivalinta
- Raadin kokoonpano
- Raadin työskentely: julkilausuma vaikeasta asiasta lyhyessä ajassa
- Yhteistyö Ksv:n kanssa
- Fasilitaattoreiden työpanos raadin toiminnan kannalta

Haasteet:

- Fasilitaattoreiden merkitys keskustelun onnistumisen kannalta
- Projektin koordinointi (työryhmän aikataulut ja kokouskäytäntöjen sumpliminen)
- Raatilaisten motivointi syksyllä järjestettävään tapahtumaan

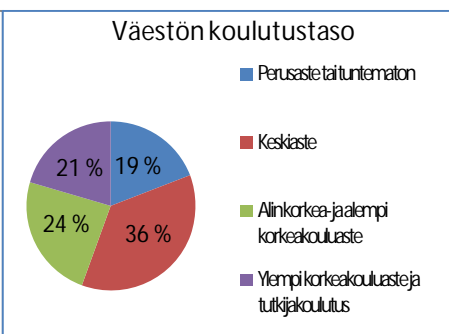
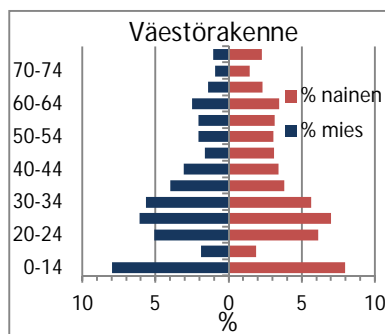
Liite 2. Pilottikohtaiset resurssit ja alueet tilastoissa

Äänestysaktiivisuutta koskevat luvut 2012 ja 2008³³

Artova

Toteuttajataho ja yhteyshenkilö	Arabianranta - Toukola - Vanhakaupunki - kaupunginosayhdistys ry (Artova ry)/ Lauri Alhojärvi
Pilottitiimi	6-7 hlö:ä
Työpanos	vapaaehtoistyöpanos 100h
Kaupungin tuki	1200e/Halke: satunnaisotoksen kulut, Kansalaisraadinn tapaamisten tarjoilut
Tilaresurssit	Asukastila Kääntöpaikka, kirjasto
Virastojen yhdyshenkilöt	erityissuunnittelija Olli Lahtinen/ Taske, aluesuunnittelija Petri Arponen/ HKR, arkkitehti Hanna Lehtiniemi/ LIV

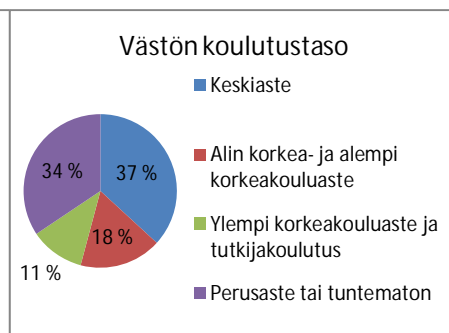
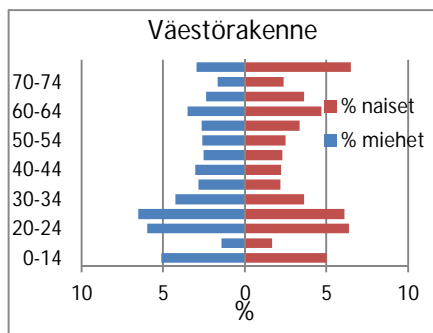
Pinta-ala (km2)	1,31
Asukkaita (vuonna 2012)	7143
Vieraskielisten osuus (%)	4,77
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2012 (%)	68,9 ³⁴
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2008 (%)	68,0 ³⁵

Asukkaat aktiivisina - Itä-Pasila iskussa

Toteuttajataho ja yhteyshenkilö	Pasila Seuran aktiivit/ Karoliina Hartiala
Pilottitiimi/ydinporukka	3 päävastuuhlö + 3
Työpanos	vapaaehtoistyöpanos 2-4h/ vk/ päävastuuhlö
Kaupungin tuki	-
Tilaresurssit	Kalliolan asukastalo, kirjasto
Virastojen yhdyshenkilöt	aluesuunnittelija Petri Arponen/ HKR

Pinta-ala (km2)	0,84
Asukkaita (vuonna 2012)	3816
Vieraskielisten osuus (%)	20,7
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2012 (%)	50,2
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2008(%)	48,3

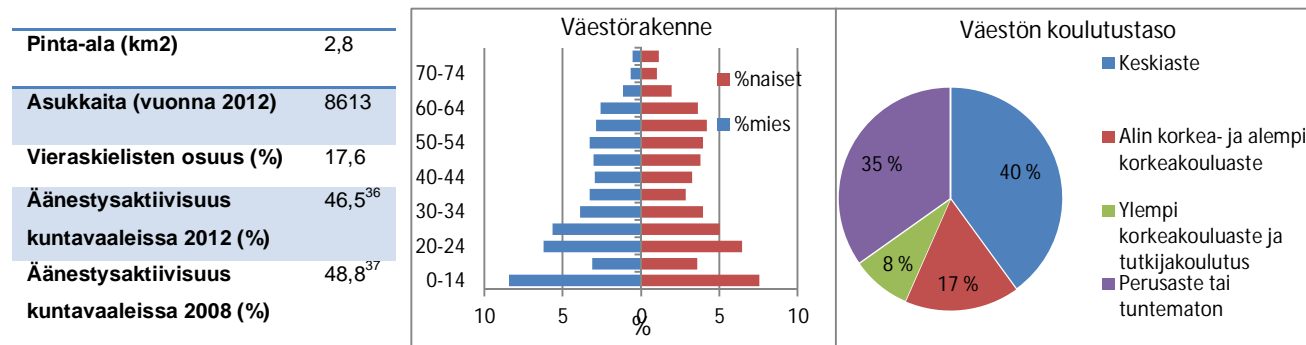
Mainio Malminkartano

³³ http://vaalit.yle.fi/tulospalvelu/2012/kuntavaalit/kunnat/helsinki_puolueiden_kannatus_1_91.html

http://yle.fi/vaalit2008/tulospalvelu/kunnat/aanestysalueet_kno91.html

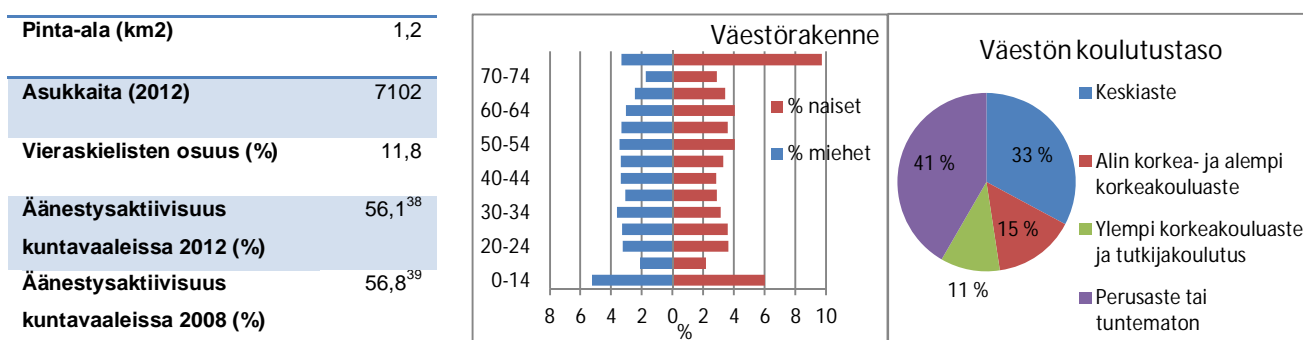
³⁴ Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 64,9% -72,8 %

Toteuttajataho ja yhteyshenkilö	Malminkartanon demokratiaryhmä/ Jarmo Holttinen
Pilottitiimi/ydinporukka	4 päävastuuhenkilö + 8-9
Työpanos	vapaaehtoistyöpanos 100h
Kaupungin tuki	1235e/ Halke: demokratiapäivän kutsun painatus ja postitus, aluekarttojen painatus; 800e/ Lähiöprojekti: visuaalisen ilmeen kehittäminen; 57000e/ Lähiörahasto: asukastilojen Horisontin ja Rengin kunnostaminen
Tilaresurssit	Yhdyskuntaklubi Horisontti, Asukastalo Renki
Virastojen yhdyshenkilöt	projektipäällikkö Heli Rantanen/ Taske, aluesuunnittelija Jere Saarikko/ HKR

Maunulan demokratiahanke

Toteuttajataho ja yhteyshenkilö	Maunulan demokratiaverkosto/ Timo Järvensivu
Pilottitiimi/ydinporukka	2 hlöä + 2hlöä
Työpanos	Vapaaehtoistyöpanos 20h+kokoukset/ hlö, + virkatyö
Kaupungin tuki	1782e/ Halke: Maunulan demokratiapäivän tilavuokrat, Maunulan demokratiapäivän kutsun painatus ja jakelu
Tilaresurssit	Sote/ Asukastalo Saunabaari, kirjasto, koulu (maksua vastaan)
Virastojen yhdyshenkilöt	suunnitteluinsinööri Anu Turunen/ Taske, projektiarkkitehti Erja Erra/ Kv, kirjaston johtaja Anne Dikert/ Kir, erityissuunnittelija Harri Taponen/ Nk

Vetoa ja Voimaa Mellunkylään

³⁶ Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 42,6% - 50,4%

³⁷ Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 45,9% - 51,7%

³⁸ Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 52,8% - 59,3%

³⁹ Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 50,5% - 63,1%

Toteuttajataho ja yhteyshenkilö	Vetoa ja voimaa Mellunkylään yhteistoimintaryhmä/ Eeva- Liisa Broman
Pilottitiimi/ydinporukka	Hankekoordinaattori, n. 20 hlöä yhteistoimintaryhmä
Työpanos	Useita tuhansia vapaaehtoistyöpanos + virkatyö
Kaupungin tuki	74400 e/Sote: KontuKeskus ry:n demokratiatyö; 3000 e/Kulke ja Lähiöprojekti: Skidirock; 20000 e/Kulke: KontuFestarit; 1600e/ Lähiöprojekti: Kontufestarit; 20 000e/Kulke: Kontukeskuksen lähikulttuuritoimintaan; 20 000e Mellarin lähikulttuuritoimintaan; 17 000e/Sote: Musikanntien toiminta, Sote: Koordinaattorin palkka
Tilaresurssit	Asukastila Kontukeskus ja Mellari, Kontulan lähiöasema, Musikanntien korttelitalo,
Virastojen yhdyshenkilöt	suunnittelija Ari Tolvanen/ Kulke, lähipalvelukoordinaattori Pirkko Excel/ Sote

Pinta-ala (km2)	9,9	<p>Väestörakenne</p>	<p>Väestön koulutustaso</p>
Asukkaita (vuonna 2012)	36717		
Vieraskielisten osuus (%)	22,5		
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2012 (%)	46,8 ⁴⁰		
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2008(%)	49,5 ⁴¹		

Lähidemokratiaa Vuosaaren

Toteuttajataho ja yhteyshenkilö	Vuosaari- toimikunta/ Liisa Winberg
Pilottitiimi/ydinporukka	4 hlöä työvaliokunta + 1 hlö Sote:n yhdyskuntatyöntekijä
Työpanos	Vapaaehtoistyöpanos 140h + virkatyö
Kaupungin tuki	248e/ Halke: lehti-ilmoitus aluefoorumi
Tilaresurssit	Pohjois-Vuosaaren lähiöasema, Tehtaanpuiston koulu, Saseka-talo, Kaivonkatsojan tie 9 F
Virastojen yhdyshenkilöt	aluesuunnittelija Nina Mouhu/ HKR, Katarina Baarman/ KSV, yhdyskuntatyö/ Sote

Pinta-ala (km2)	17,1	<p>Väestörakenne</p>	<p>Väestön koulutustaso</p>
Asukkaita (vuonna 2012)	35943		
Vieraskielisten osuus (%)	17,4		
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2012 (%)	54,2 ⁴²		
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2008(%)	55,1 ⁴³		

Me asumme täällä!- lähidemokratiatyökalu testissä Tapaninvainiossa

Toteuttajataho	Tapaninvainion kaupunginosayhdistys ry, Vox Populi
Pilottitiimi/ydinporukka	4 päävastuuhlö + 20 (kaupunginosayhdistyksen hallituksen jäsenet ja varajäsenet,

⁴⁰ Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 39, 2% - 52,7%

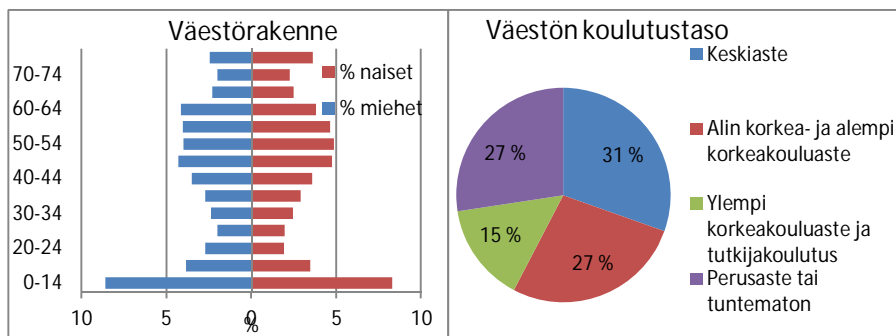
⁴¹ Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 39,7% - 58,1%

⁴² Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 43,8% - 59,9%

⁴³ Äänestysalueiden keskiarvo, vaihteluväli 46,7% - 63,2%

Työpanos	hankkeeseen rekrytoidut tapainvainiolaiset) Vapaaehtoistyöpanos: 15-20h/vk/projektipäällikkö, 180h/Vox Populi, 2-5h/vk/muu ydinryhmä; n.736h ydinryhmän kokoukset; 363h kaikille avoimet tapaamiset; 75h yhdistyksen kokoukset; 30h tapahtumat
Kaupungin tuki	1558e/ Halke: tilavuokrat Kick off ja Ajatushautomato, Kick off- kutsun jakelu ja painatus, demokraatiapilotin julkistustilaisuuden kutsun jakelu; 25 000 e/ Sote- lautakunta-avustus,
Tilaresurssit	Lp Tervapääsky 1ilta/kk, Staffansby Lågstadieskolan vuokraus päätapahtumiin
Virastojen yhdyshenkilöt	talousarviopäällikkö Tuula Saxholm/ Taske, erityissuunnittelija Hannu Kurki/ Taske

Pinta-ala (km2)	2,4
Asukkaita (vuonna 2012)	381
	6
Vieraskielisten osuus (%)	4,0
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2012 (%)	67,6
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2008(%)	70,6

Helsingin pyöräilevät kaupunginosat

Toteuttajataho ja yhteyshenkilö	Helsingin polkupyöräilijät ry (HePo ry)/ Marko Reponen
Pilottitiimi/ydinporukka	3 päävastuuhlö (palkattu osa-aikainen hankekoordinaattori + kaksi muuta)
Työpanos	Vapaaehtoistyöpanos 98h/ ydintoimijat + 160h/hankekoordinaattori,
Kaupungin tuki	14 000 e/ Ksv:n pyöräilyn edistämisen rahasto
Tilaresurssit	HePo:n tilat, kaupunginosien asukastilat
Virastojen yhdyshenkilöt	Toimistopäällikkö Leena Silfverberg/ Ksv, projektipäällikkö Heli Rantanen/ Taske

RuutiBudjetti

Toteuttajataho ja yhteyshenkilö	Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus/ Inari Penttilä
Pilottitiimi/ydinporukka	2 päävastuuhlöä (kaupungin työntekijöitä) ja 6 muuta (joista neljä kaupungin työntekijöitä)
Työpanos	1550 tuntia
Kaupungin tuki	Toiminta nuorisotoimen nuorten vaikuttamisen budjetissa
Tilaresurssit	Nuorisotilat, Kanneltalon aulatilat
Virastojen yhdyshenkilöt	nuorisotoimenjohtaja Tommi Laitio, suunnittelija Inari Penttilä/Nuorisosiainkeskus, erityissuunnittelija Olli Lahtinen/Taske

Kaupunkilaisten raati

Toteuttajataho	Antti Möller/ Vihreä Sivistysliitto ry (Visio ry), Jan-Erik Tarpila/ Suomen Fasilitaattorit ry
Pilottitiimi/ydinporukka	2 päävastuuhlö+ 1 hlö+ 3 hlö:ä KSV
Työpanos	Järjestöt 198 h, KSV virkatyötunnit 155
Kaupungin tuki	KSV:n maksamat palkkiot järjestöille
Tilaresurssit	Laituri
Virastojen yhdyshenkilöt	viestintäpäällikkö Heikki Mäntymäki/ Ksv

Liite 3. Pilottien toiminta ja osallistujamäärät

Pilotit	Avoimet tilaisuudet	Työkokoukset, muut tapaamiset	Osallistujien lkm yhteensä
Arabianranta, Toukola ja Vanhankaupunki demokraattisen päätöksenteon kasvualustana	5		99
Asukkaat aktiivisina – Itä-Pasila iskussa	8	10	76
Pyöräilevät kaupunginosat	7	-	70
Kaupunkilaisten raati	3		147
Lähidemokratiaa Vuosaareen	1	10	300
Mainio Malminkartano	2	1+	63+
Maunulan demokratiahanke	3	6	224
Me asumme täällä! Lähidemokratiatyökalu testissä Tapaninvainiossa	2	41	329
RuutiBudjetti	4	2	970
Vetoa ja voimaa Mellunkylään	28	6	5700

Liite 4. Projektioorganisaatio ja keskeiset tehtävät

Hallintokeskus/ Viestintä:

Janne Typpi , projektipäällikkö

Titta Reunanen, projektisuunnittelija

Outi Rissanen, korkeakouluharjoittelija (1.3.-31.5.), projektityöntekijä (24.6.-)

Tehtävät:

- asukkaiden ja kaupungin työntekijöiden välisen vuoropuhelun vahvistaminen
- oikeiden kumppanuuksien syntymisen tukeminen,
- asukastilaisuuksien järjestäminen ja niihin osallistuminen
- asukastilaisuuksiin liittyvien hankintojen hoitaminen projektille myönnetystä määrärahasta
- pilottien tukeminen rahoituskanavien etsimisessä
- pilottien välisen yhteistoiminnan ja vuorovaikutuksen edistäminen (mm. kaksi pilottien yhteistapaamista 14.3. ja 6.6.2013)
- pilottien etenemisestä tiedottaminen demokratia.hel.fi- sivujen kautta, muu verkkoviestintä (facebook ja twitter) ja kaupunginosaradio yhteistyössä Vetoa- ja Voimaa Mellunkylään- demokriatipilotin kanssa
- pilottien toiminnan linkittäminen kaupungissa meneillään olevaan asukastyön kehittämiseen,
- asukastyöhön ja demokratian kehittämiseen liittyvien asioiden valmistelu
- Helsingin kaupungin ja demokriatipilottien edustaminen erilaisilla foorumeilla

Liite 5. Vastuuvirastot ja yhdyshenkilöt:

Vastuuvirastot ja nimetyt yhdyshenkilöt:

- Kaupunginjohtajan päätösluettelossa todetut ja virastojen työntekijöistään nimeämät yhteyshenkilöt, ns. virastokummit
- Nimeäminen perustuu pilottisuunnitelmien kehittämisteemoihin sekä erityisesti siihen, minkä kaupungin hallintokunnan toimialueelle pilotin kehittämiskohteet liittyvät.

Virastoyhdyshenkilön rooli:

- luontevan ja pysyvän keskustelukumppanin tarjoaminen pilottien vapaaehtoisille.
- asuinalueiden kehittämistyötä koskevien keskustelujen käynti ja eri mahdollisuuksien puntarointi yhdessä asukkaiden kanssa
- pilotissa esiin tulleiden asioiden eteenpäin vieminen

Vastuuvirastojen ja nimettyjen henkilöiden rooleja esitellään yksityiskohtaisemmin pilottien toiminnan yhteydessä

Nimetyt virastot (pilottien lukumäärä, joissa virastolla nimettyjä henkilöitä):

- o talous- ja suunnittelukeskus (6)
- o rakennusvirasto (4)
- o kaupunkisuunnitteluvirasto (3)
- o sosiaali- ja terveysvirasto (3)
- o nuorisoasiainkeskus (2)
- o kulttuurikeskus (1)
- o liikuntavirasto (1)
- o kiinteistövirasto (1)
- o kaupunginkirjasto (1)